

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 33
Rugpjūtis - August 28, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Sekmadienį**, rugpjūčio 23-ąją, Lietuvoje minėta Juodojo kaspino diena. Kartu minima ir dešimties metų sukaktis nuo šimtątūkstantinio 1988 metų rugpjūčio 23 dienos mitingo Vingio parke, kai viešai buvo pasmerktas nusikalstamas Molotovo ir Ribentropo suokalbis.

- **Lietuvai ir Latvijai** gresia rimta ekologinė katastrofa, nes Būtingės naftos terminale gali įvykti avarija, pranešė dienraštis "Respublika". Komentuodamas šį pranešimą Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus teigė nežinojęs apie nekokybišką Būtingės terminalo statybą ir su prapats, kad tai gali turėti rimtų padarinių visai valstybei ir Lietuvos santykiams su Latvija. Anot Prezidento, projektas turi būti atliktas pavyzdžingai visais - ekologiniu, techniniu ir pačiu darbo atlikimo - požiūriu. Komentuodamas amerikiečių bendrovės AMOCO pasitraukimą iš planuotų naftos žvalgytųjų Baltijos jūroje Valdas Adamkus pasakė, kad atsirado nauja proga Lietuvai ir Latvijai pateikti derības dėl jūros sienos nustatymo. Dauguma Latvijos politikų apgailestauja dėl AMOCO išėjimo ir mano, kad AMOCO apsisprendimui didelę reikšmę turėjo Latvijos politikų nesugebėjimas susitarti su Lietuva.

- **Panevėžio Juozo Miltinio** dramos teatras ir šio garsaus teatro menininko palikimo centras rengiasi paminėti režisieriaus gimimo metines. Juozo Miltinio 91-osioms gimimo metinėms skirtos išskilmės numatytos rugsėjo 3-ąją. Ties pagrindiniu įėjimu į dramos teatrą planuojama atidengti bronzinį Juozo Miltinio bareljefą, kurį sukūrė skulptorius Algimantas Vytenas. Miltinio palikimo studijų centre bus atidaryta paroda "Miltinis dailininkų darbuose".

- **Aktyvus** Prezidento Valdo Adamkaus rinkimų kampanijos dalyvis ir jo patikėtinis Panevėžyje Gintaras Balčiūnas paskirtas teisingumo viceministru. Trisdešimt ketverių metų teisininkas iki šiol vertėsi advokato praktika. Naujasis viceministras yra Lietuvos centro sąjungos narys, šios partijos Panevėžio skyriaus pirmininkas. Antrojo viceministro postas Teisingumo ministerijoje yra naujas. Iki šiol ministrui Vytautui Pakalniškiui talkino tik vienas viceministras - Gintaras Švedas.

- **Lietuvos muzikų draugija** ir Akordeonistų asociacija rengia tradicinį, jau ketvirtąjį akordeonistų vasaros festivalį. Jis nuo rugpjūčio 16-osios iki 25-osios tęsis pajūryje - Palangoje. Festivalio būstinė tradiciškai tapo kurorto Stasio Vainiūno muzikos mokykla. Pasak festivalio iniciatorių, žinomų akordeonistų Eduardo Gabnio ir Ričardo Sviackevičiaus, festivalį sudaro kelios dalys. Tai - seminarai muzikos mokyklų pedagogams, metodiniai pranešimai bei koncertai. O baigiamajame vakare Vasaros koncertų salėje žiūrovai klausysis unikalaus kolektyvo: festivalio dienomis susibūrančio Lietuvos mokytojų akordeonistų orkestro.

LIAUKIMĖS BIJOTI

Algimantas Kabaila

Šių metų rugsėjo 6-tos dienos "Lietuvos aide" buvo išspausdintas Audrės Srėbalienės straipsnelis "Moralė su išvirkščiu pamušalu". Jame aprašomi išpūdžiai iš pasikalbėjimų su keliais iš kariuomenės atleistais karininkais, nes jie neatsakė Rusijos mokamos pensijos už tarnautą laiką sovietų armijoje, kaip to jau dvejus metus reikalauja Lietuvos įstatymai. Iš tikrųjų ne visai tikslu sakyti, kad karininkams pensijos mokamos vien dėl to, kad jie kadaise tarnavo vienoje ar kitoje kariuomenėje. Jiems pensijos mokamos dar ir dėl to, kad jie yra tos kariuomenės atsargoje, berods, sovietinės terminologijos vadinamoje "dimisija". Tad jei kultų rimtas konfliktas tarp

Rusijos ir Lietuvos, tie karininkai turėtų dvigubas pareigas - kaip Lietuvos kariai ir kaip Rusijos kariuomenės atsargos karininkai. Šis įstatymas, kuriuo Lietuvos karininkai neturi priimti Rusijos pensijų, kaip tik ir apsaugo Lietuvą ir jos karininkus nuo tokios dviprasmiškos priklausomybės.

Galima pagirti straipsnelio autorę, nes ji tik bandė atkurti išpūdžius, kuriuos jai padarė pasikalbėjimai. Nesinorėtų "plakti žinių nešėją už žinių turinį". Pasikalbėtojos buvo prašyta išlaikyti ir ji išlaikė pokalbininkų anonimą, bet visgi pasigendama ne tik pavardžių, bet ir tarnybos paskirties, bent kokios analizės karininkų ateities perspektyvų. Kadangi jų pavardės buvo

Krašto apsaugos ministerijos (toliau - KAM) jau oficialiai paskelbtos, tad kodėl bijoti jas pakartoti straipsnelyje? Kodėl nepasiteirauti KAM-je, kur tie karininkai tarnavo, ir nepapasakoti to skaitytojams? Aišku, jei pokalbininkai prašo negarsinti jų, kaip pokalbininkų, pavardžių, tai su ta sąlyga kartą jau sutikus, reikia ir neskelbti. Bet tai nereikia, kad visų jų jau KAM paskelbtos pavardės automatiškai pasidaro negarsintinos. Be to, yra labai reikšminga, kur jie tarnavo ir ką jie toliau darys. Pavyzdžiui, jei tai buvo karininkai, Karo akademijos dėstytojai, kurie ir toliau paliks dėstytojais, nors ir be karinio laipsnio, tai vienas dalykas.

Kalbant apie tokį atvejį, kultų klausimas, ar jie ir toliau gautų pilną algą iš Lietuvos valstybės kaip civiliai dėstytojai ir pensijas iš Rusijos už ankstesnę tarnybą sovietinėje armijoje? Jei

(nukelta į 7 psl.)

PETELIŠKĖS, BALTIJOS JŪRA IR RAŠYTOJAI ŠIANDIENOS PASAULYJE

65-asis Tarptautinis PEN Kongresas Helsinkyje

Pasaulinė rašytojų organizacija vėl prisijūrė prie Baltijos jūros. Tarptautinio PEN klubo 65-asis kongresas įvyks rugsėjo pradžioje Suomijos sostinėje Helsinkyje. Jo pagrindinė tema - "Laisvė ir abejojumas" - pabaltijiečiams turėtų skambėti itin aktualiai.

Kongreso šeimininkai, suomių PEN centras, į programą ryškiai įrašė Estiją, Latviją bei Lietuvą. Joms paskirta viena antrinių temų: "Baltijos valstybių literatūra pereinamuoju laikotarpiu". Į daugelį kalbų išverstas ir Lietuvoje gerai žinomas estų poetas Jaan Kaplinski vadovaus Estų literatūros vakarui.

Diskusijose bei įvairiuose literatūros skaitymuose galės balsingai pasireikšti ir lietuviai. Kongreso išvakarėse dar nebuvo aišku, kiek Lietuvos PEN centro narių atsidurs Helsinkyje. Į Helsinkį vykti rengėsi šio centro pirmininkė dr. Galina Čepinskienė, iš JAV tenlink pakilti bando Julius Keleras. Lietuvoje gyvenančiųjų nuotolis nebaugina, bet dolerines užvaras perškoti su lietuviškais uždariais nelengva ir didiems poetams.

Šis kongresas bus ypatingas ir tuo, kad Tarptautinis PEN pirmą sykį į savo sceną išves anksčiau "sovietinė" marška apdengtas ir Vakarams nežinomas "ezotiškas" Uzbekistano, Kirgizstano, Kazachstano, Azerbaidžano ir Armėnijos literatūras. Iš tų šalių, anot rengėjų, pasižyminčių savo "labai sena istorija ir kultūra", buvo pakviestas gausus rašytojų būrys.

Kaip ir Lietuvos nelaisvės laikais, PEN Kongresas suteiks progą persekiojamiems rašytojams atkreipti pasaulio dėmesį į savo ir savųjų tautiečių vargus. Peržvelgę pasiūlytųjų rezoliucijų sąrašą, matome, kad tautiniai PEN centrai nevengia atvirai kritikuoti savo vyriausybių. Pavyzdžiui, Baltarusijos PEN centras, pasmerkia dabartinio šalies diktatoriaus, buvusio kolchozo direktoriaus Lukašenkos pastangas užgniaužti žodžio laisvę. Rusijos ir Norvegijos

Algirdas Landsbergis

centrai drauge reikią susirūpinimą Rusijoje vis dažnėjančiais išpuoliais prieš laisvą žodį ir rašytojus. Slovakijos centras, kartu su čekais ir palestiniečiais, kreipia dėmesį į žurnalistų persekiojimą Slovakijoje, pažeid

ir kultūriniai ryšiai bus apžvelgti "fino-ugriškosios" literatūros sesijoje. Masinės pramoginės rašlijos ir televizijos poveikis vaikų bei jaunimo literatūrai ir visuomenės vaizdavimas detektyvineje literatūroje bus gvildinami atskiruose seminaruose.

Naujasis Tarptautinio PEN pirmininkas meksikiečių poetas

Buvęs tarptautinio PEN Prezidentas, plačiai pasaulyje žinomas bei statomas dramaturgas Ronald Harwood su "Darbininko" redaktoriumi Julium Keleru

Julius Keleras 64-ajame tarptautinio PEN suvažiavime Edinburge, Škotijoje, su vienu žymiausių dabarties Latvijos rašytojų Knutu Skujenieku

džiant šalies konstituciją.

"Šiaurietiškoje" programos dalyje taip pat bus kalbama apie skandinaviškąsias bei oficialiai dvikalbėje Suomijoje veikiančias suomių ir švedų bei samių pastangas užgniaužti žodžio laisvę. Rusijos ir Norvegijos

Homero Aridjis yra pasižymėjęs ir kaip gamtosaugininkas. Savo žodyje apie ateinančią kongresą jis rašo, jog mėginimas apsaugoti nykstančias peteliškes ar Baltijos jūrą yra "poetinis aktas" - kaip ir literatūros bei jos kūrėjų gynyba.

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus sveikina Kardinolą Vincentą Sladkevičių gimtadienio proga

SVEIKINIMAI KARDINOLUI

Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino Lietuvos katalikų bažnyčios hierarchą Kardinolą Vincentą Sladkevičių, rugpjūčio 20 d. šventusį 78-ąjį gimtadienį. "Jūs kilni, taurios sielos asmenybė mūsų tautai yra didelė moralinė paspartis, padėjusi išgyventi okupacijos sunkumus ir negandas, įžiebusi viltį ir patikėjimą Nepriklausomybės kelyje. Savo tikėjimu Jūs įkūnijate mūsų idealus, kuriais mes gerime ir kurių mes siekiame. Tai, ką Jūs teigiate ir ginate, yra mūsų moralinės stiprybės esmė. Tegul Dievo palaima, dvasios stiprybė ir toliau telydi Jus, tegul Jūsų šviesos pavyzdys ir kilni bei tikra tarnystė Dievui stiprina mūsų Bažnyčią ir visą tautą", - rašoma Prezidento sveikinime.

Taipogi Kardinolas Vincentas Sladkevičius apdovanotas Vytauto Didžiojo 1-ojo laipsnio ordinu. Rugpjūčio 21 d. pasirašytame Prezidento Valdo Adamkaus dekrete sakoma, kad apdovanojimas Jo Eminencijai skiriamas "už doros bei laisvos tautos dvasios brandinimą Lietuvoje". Ordiną Prezidentas įteikė rugpjūčio 23 d., kai aplankė Kaune gyvenantį Kardinolą. Katalikų bažnyčios hierarchas yra silpnos sveikatos, todėl lankytojus priima retai ir beveik neišeina iš savo namų. Gegužės mėnesį V. Sladkevičius šventė dešimties metų sukaktį nuo tada, kai jis buvo išventintas Kardinolu. Tai - vienintelis Lietuvos dvasininkas, kuriam suteiktas toks titulas.

ELTA

JAV SMOGIA TARPTAUTINIAM TERORIZMUI

JAV prezidentas Bill Clinton pranešė, jog JAV ginkluotosios pajėgos rugpjūčio 20 d. smogė "teroristų objektams" Afganistane ir Sudane, keršydamos už teroro aktus prie JAV ambasadų Afrikoje. Clinton pareiškė, kad jis įsakė pulti, nes Washingtonas turi žinių, jog teroristai rengė dar kelis išpuolius. "Šiandien mes smogėme atsakomąjį smūgį", - sakė Jungtinių Valstijų prezidentas. Pasak jo, JAV pajėgos bombardavo teroristų parengimo stovyklą Afganistane ir cheminių ginklų gamyklą Sudane. "Mes turime neginčijamą įrodymą, kad tos grupuotės dalyvavo sprogdinant JAV ambasadas Kenijoje ir Tanzanijoje, - sakė JAV prezidentas. - Teroristai gali neabejoti, jog Jungtinės Valstijos gins savo piliečius, kuriems grasina teroristai".

Rugpjūčio 7 d. prie JAV ambasadų Nairobyje ir Dar es Salame sprogdus dviem bomboms, žuvo 257 žmonės, buvo sužeista daugiau kaip 5 tūkstančiai. Prezidento B. Clintono teigimu, buvo smogta toms grupuotėms, kurios susijusios su arabų milijonieriumi Osama bin Laden - JAV teigimu, pagrindiniu teroristų rėmėju. Kaip manoma, šiuo metu O. bin Laden yra įsitvirtinęs Afganistane.

Pasak JAV prezidento, Afganistano bazė priklausė būtent O. bin Laden. Rugpjūčio 22 d. kalbėdamas per radiją Bill Clinton pareiškė, kad nuo šiol Amerika kovos su "vienu svarbiausiu

islamo ekstremistų veiklos pasaulyje rėmėju" O. bin Laden ne tik ginklais, bet ir ekonominėmis sankcijomis. "Atėjo metas, kad tie, kurie prekiauja teroru, suprastų, jog jie taip pat yra pažeidžiami", - sakė prezidentas. Pagal prezidento įsaką O. bin Laden ir du žinomi jo pagalbininkai Abu Hafsa al-Masri ir Rifa Ahmad Taha Musa buvo įtraukti į oficialų JAV persekiojamų teroristų sąrašą. Jame atsidūrė ir visos O. bin Laden įkurtos bei finansuojamos teroristų organizacijos: Islamo armija, Islamo gelbėjimo fondas, Islamo šventųjų vietų išlaisvinimo armija, Tarptautinis islamo frontas už šventą kovą su žydais ir krikščionimis, Šventųjų visų šalių islamo kovotojų grupė. Kiek truks šis nematomas karas tarp JAV ir arabų teroristų, B. Clinton neskakė, tačiau perspėjo, kad jis gali būti ilgas ir kruvinas. Amerikos administracija dabar nori savo šalies piliečius psichologiškai parengti galimiems tolesniems teroristų išpuoliams ir atitinkamam kariniam Amerikos atsakai. "Po mūsų atakos O. bin Laden galimybės rengti teroristus stipriai sumažėjo, - tikino prezidento atstovas spaudai Mike McCurry. - Mes esame įsitikinę, kad visos šešios teroristų stovyklos patyrė vidutinių ir didelių nuostolių". Į JAV raketų ataką Chartume (Sudane) ir Afganistane O. bin Laden reagavo žodžiais: "Karas dar tik prasideda".

AP, Reuters

Apdraudėjai ir derybos

Visi, ar beveik visi, gyvenantys Amerikoje turi draudimus: ligos, namo, automobilio, namų turto, brangenbių ir t. t. Ap-sidraudžiamie ir esame ramūs, kad nelaimės atveju mes atgausime viską, ką praradome. Bet ar iš tikrųjų taip yra? Ar jūs esate gerai perskaitę savo draudimo dokumentus ir viską gerai suprantate, kas ten parašyta? Ar pirkdamas apdraudą, gerai išsiaiškinote su draudimo agentu apie visas galimybes?

Jei žmogui atsitiko automobilio nelaimė, jį ištiko potvynis ar gaisras, toks žmogus jaučiasi sukrėstas, bet raminausi mintimi, kad apdrauda viską sutvarkys ir padengs visus nuostolius. Labai nusivilia ir pasipiktina, kai sužino, kad, didelės nelaimės atveju, jo apdrauda atsisako užmokėti už nuostolius, arba moka daug mažiau, negu žmogus tikėjosi. Pyktis šiuo atveju nieko nepadeda, tik kenkia. Reikia išlikti šaltai protaujančiu, turėti daug raštiškų dokumentų ir, jei reikia, ieškoti pagalbos kitur.

Daugumas yra patenkinti savo sprendimais. Tik 3% iš 600,000 telefonais apklaustų skundėsi ir buvo nepatenkinti savo apdraudomis.

Consumer Federation of America direktorius sako, kad daug ginčų gali būti išvengta, jei žmonės atidžiau rinktųsi apdraudos bendrovę ir apdraudą. Jūs galite gauti tik tai, ką jūsų apdrauda leidžia jums gauti nelaimės atveju – nei daugiau, nei mažiau.

Čia keletas patarimų, kurie gali būti naudingi sprendžiant apdraudų reikalus:

1. Saugokite visą korespondenciją ir visus draudimo dokumentus.

Saugokite kiekvieno laiško kopiją, kvitą ar kokį kitą įrodymą, kuris susijęs su jūsų ieškiniu apdraudos bendrovei.

Jei kalbate telefonu su kuo iš apdraudos bendrovės, ar su asmeniu, įveltu į nelaimę, užsirašykite visus duomenis: kada kalbėjote, su kuo, kas ir apie ką buvo kalbėta ir pasakyti. Visi duomenys yra labai svarbūs apdraudos bendrovės sprendimui, kuris patenkintų jus. Labai svarbu gauti iš apdraudos bendrovės raštišką pranešimą, kodėl atmetė jūsų ieškinį arba kodėl atsisakė mokėti. Kai apdrauda duoda rimtą priežastį, kodėl jūsų prašymą atmetė, jau nebegalite tos priežasties pakeisti ar papildyti.

2. Jei nepatenkintas, eikite iki pat viršaus.

Jei nieko negalite padaryti – išspręsti, kalbėdamasis su apdraudos bendrovės atstovu, kreipkitės į "complaint resolution department", arba tiesiog į viršininko viršininką, taip pataria draudimo bendrovių specialistai. Daugumas apdraudos bendrovių turi skundų skyrius (complaint division) ir, jei jūs šaltai ir pagrįstai išaiškinate savo atvejį, visa tai pagrindžiate atitinkama dokumentacija, – galite laimėti, žinoma, jei neprašote atlyginimo už nuostolius, kurių jūsų apdrauda nedengia.

3. Skųskitės valdžiai.

Apdraudos bendrovės yra tvarkomos tos valstijos, kurioje jūs gyvenate. Beveik visos valstijos turi skundų skyrių (complaint division) Department of Insurance ir gali priversti apdraudos bendrovę atsakyti jums nustatytu laiku.

Jei nepavyko susitarti su jūsų apdraudos aukštaisiais tarnautojais, tolimesnis žingsnis yra jūsų valstija. Chicagoje tel. 312-814-

2427, kitose valstijose ieškote telefono knygoje. Skųsdami galite prašyti ir skundo lapo (complaint form). Tokį jūsų užpildytą skundo lapą minėtasis skyrius nusiųs apdraudos bendrovei ir duos jai tris savaites laiko atsakyti. Jei apdraudos bendrovė vis tiek laikosi savo nuomonės, tai valstijos "insurance department" negali jos priversti tą nuomonę pakeisti. Bet 50% visų atvejų šioje procedūroje laimi žmonės. O jei sprendimas jūsų nepatenkina, turite raštišką valstijos nuomonę, kas gali būti naudinga tolimesnę eigą perduodant teismui.

4. Ar reguliuotojas (Public Adjuster) galėtų jums padėti?

Apdraudos bendrovės kreipiasi į "adjuster" iš "public adjusters" tarnautojų, kurie turi valstijos leidimą ir dirba verslo bei privačios nuosavybės savininkams.

Dažnai namų savininkai kviečia "public adjuster" ne dėl to, kad jie nesutinka su apdraudos bendrovės sprendimu, bet tuo atveju, kai gaisras namuose yra padaręs didelės žalos. "Public adjuster" gali padėti namo savininkui geriau susivokti kiekviename ieškinyje (claim) proceso žingsnyje, nusprendžiant prarastų daiktų vertę ir užpildant ilgas, pilnas detalių formas. Specialistai sako, kad dauguma žmonių nežino, ką apdrauda dengia, arba kaip paruošti ieškinį – "claim". Žmonės samdo "public adjuster", kuris atsižvelgia į jų reikalus ir viską patikrina, kad jie galėtų gauti tai, į ką turi teisę. Nors "public adjusters" yra dažniausiai kviečiami gaisrų atvejais, bet jie padeda ir tada, kai turime nuostolių dėl audros, vandens ar kitų gamtos jėgų prasiveržimo. "Public adjusters" nepadeda automobilių nelaimių atvejais. Nekvieskite "public adjuster" dėl paprasto potvynio rūšyje. Jei ir turite apdraudą nuo potvynio, ji nedengia permirkusių kilimų ar kitų dalykų - draudimas dengia tik sugadintas struktūrines dalis. "Public adjuster" paprastai užmoka 10% tos sumos, kurią gavote už nuostolius iš apdraudos. Dėl mažų ieškinių neverta gaisinti "adjuster" laiko, nors yra kartais atvejų, kad jie kviečiami ir dėl 500 dolerių nuostolių.

"Public adjusters" turi valstijų leidimą dirbti šioje srityje ir turi laikytis tam tikrų valstijų taisyklių. Pvz., jei namo savininkas pasirašo sutartį su "adjuster" per penkias dienas nuo įvykusios nelaimės, jis gali sutartį panaikinti per 10 dienų. Kai kurių "adjusters" pavardes galite rasti telefono knygoje po antrašte "public adjusters".

5. Bandykite išspręsti ieškinį smulkių bylų teisme.

Jei jūsų ieškinys yra mažesnis, negu 1,500 dolerių vertės, ir jį jums palankiai neat-sižvelgė nei apdraudos bendrovė, nei valstija, galite pabandyti reikalą iškelti mažų ieškinių teisme, žinomų kaip PRO SE COURT. Reikia užmokėti šiek tiek už bylos iškėlimą, bet jūs pats turite ten būti sau advokatu.

6. Pasisamdykite advokatą.

Ginčams dėl namų ar automobilių nelaimių ieškinių advokatai paprastai nereikalingi, nebent ieškinys sūksis apie didelę sumą pinigų ar sužeidimus, sako specialistai. Kas sudaro "didelę sumą pinigų"? Advokatai šiuo atveju yra skirtingų nuomonių. Bet šių reikalų žinovai sako, kad suma turi būti

didesnė nei 15,000 dol.

Ieškinių sprendimai gali būti padaryti greitai, bet gali užtrukti ir keletą metų einant per teismus. Jei advokatas sutinka jums padėti, jis dažnai sutinka su "contingency fee" – tai yra tam tikras procentas tos sumos, kurią gausite iš apdraudos bendrovės.

Kaip matote, turėti draudimą dar ne viskas, atsiimti pinigus už nelaimės metu padarytą materialinę žalą kartais gali trukti laiko ir gali jums reikėti susidurti su įvairiais sunkumais. Todėl, pirkdami apdraudimus, gerai žinokite, ką perkate – ką ir kaip tas draudimas draudžia. Neužtenka tik pasirašyti, kur padėtas kryželis, ir užmokėti mėnesinį ar metinį mokėstį. Reikia perskaityti viską, kas mažom ir didelėm raidėm parašyta ir, jei nesuprantate ar nerandate ko tikėtės, klauskite, aiškinaitės ir tik po to mokėkite.

Naudotasi medžiaga iš "Chicago Tribune" 1998. 7. 9.
Parengė: Birutė Jasaitienė ir Aldona Šmulkštienė

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Klaipėdos universitete rektorius profesorius Stasys Vaitekūnas pasirašė sutartį su Jungtinėse Amerikos Valstijose gyve-

Jono Šliūpo stipendija – jo veiklos tyrinėtojams

nančiais Vytautu Jonu ir Vanda Šliūpais dėl daktaro Jono Šliūpo stipendijų skyrimo.

Daktaro Jono Šliūpo studijų stipendija skirta iškilaus lietuvių tautos atstovo veiklai tirti. Ji mokama Klaipėdos universiteto studentams ir mokslininkams, atlikusiems reikšmingų darbų arba parengusiems perspektyvių projektų dr. Jono Šliūpo veiklos studijų srityje.

"Klaipėdos universitetą pasirinkome todėl, - sakė dr. Jono Šliūpo sūnus, - kad tėvas paskutiniaisiais metais dirbo Palangos burmistru, tad jaučiame sentimentus šiam kraštui. Dar tokį pasirinkimą lėmė tai, kad Vilniaus ir Kauno universitetai gauna daugiau paramos nei Klaipėdos".

Stipendijos steigėjai kasmet iki balandžio 30 d. Stipendijos komitetui praneš apie stipendijos fondo dydį. Kiekvienais metais birželio mėnesį Stipendijos komitetas priima Universiteto studentų ir mokslininkų parengtus darbus ar jų projektus apie dr. J. Šliūpo veiklą. Be šios, stu-

Iš praeities...

A. Balbieriaus nuotr.

GRAŽIAUSIOS SODYBOS ALYTAUS RAJONE

Baigėsi beveik tris mėnesius vykęs gražiausių Alytaus apskrities sodybų ir gyvenviečių

konkursas. Gražiausia ir tvarkingiausia gyvenvietė pripažinta Varėnos rajone esanti Mer-

kinė, kuri, beje, garsi ir savo turtinga istorine praeitimi.

R

dentas gauna ir jam priklausantią valstybinę stipendiją. 1998 m. stipendijos fondas – 1000 JAV dolerių. Pirmoji stipendija – 500, dvi antrosios stipendijos – 250 JAV dolerių. Sti-

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunuoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekinimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Čor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS JONAS
1933+1976

Pažaislio vienuolyno bažnyčia

R. Penkausko nuotr.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Terorizmas ir tolerancija

Dvidešimtojo amžiaus pabaigoje tarptautinis terorizmas graso jau nebe atskiriems dėl kurios nors (pavyzdžiui, politinės) priežasties nepageidaujamiems žmonėms, kaip tas dažniausiai atsitikdavo, tarkim, devynioliktajame amžiuje, bet ištisoms tautoms ar net daugiatautėms valstybėms, nebesvarstydamos apie pasėkmes. Prisiminus gausius ir pagreitį sparčiai įgyjančius separatistinius ar šovinistinius judėjimus, grupuotes (Texas respublikos šalininkai, basakai, Šiaurės Airija, sikhai, serbai) ar net valstybes-teroristes (Libija), penkiasdešimt metų užsitęsusių kruvinus nesutarimus (Izraelio ir Palestinos arabų byla), gali pasirodyti, jog žmonija įvairiuose geografiniuose taškuose palaipsniui – ir gana savanoriškai! – žengia į susinaikinimą, nenorėdama ir bemaž nemėgindama įveikti nepakantų ir priešiško sienos, skiriančios vienus nuo kitų. Religinė tolerancija, kurią visais įmanomais būdais stengiasi puoselėti katalikija, skatinama Vatikano II-ojo suvažiavimo, deja, lieka neįveikta tvirtovė musulmonų fundamentalistams, kurie atvirai diegia bendratikiams, jog “kiekvienas save gerbiantis islamo išpažinėjas privalas užmušti bent po vieną amerikietį”. Rugpjūčio 7-osios sprogi mai Nairobyje (Kenijoje) ir Dar Es Salaame (Tanzanijoje) bei rugpjūčio 20-osios amerikiečių atsakas, sunaikinant du spėjamus teroristų bei cheminių ginklų centrus Sudane bei Afganistane, kelia skaudžių minčių apie kraujo besišaukiantį keršto troškimą, į kurį vėlei ir, galimas daiktas, dar ne vieną kartą bus atsakyta kruvinu kerštu. Bill Clinton jau atvirai išpėjo JAV gyventojus, jog šis karas bus ilgas ir nuožmus. JAV ambasadų Afrikos rytuose sprogdinimo įkvėpėjas Saudi multimilijonierius Osama bin Laden, finansiskai remiantis fundamentalistų ekstremistus ir organizuojantis fatvą, Afganistano kalnuose jį aplankiusiam ABC News korespondentui John Miller teigė: “Mes neskiostume [amerikiečių] į tuos, kurie dėvi karines uniformas, ir civilius. Visi jie yra šios fatvos taikiniai”. Be JAV piliečių ir žydų išžudymo, šio islamo radikalų vado planuose lieka jau kartą nepasisekęs pasikėsinimas į Bill Clinton, visaapimantis troškimas sunaikinti Jungtines Amerikos Valstijas, vystyti pasaulinį terorizmą. Jo nuomone, visa tai daroma Alacho garbei. Šventoji kova ‘jihad’ esanti skirta atlyginti Alachui už visa gera, ką jis yra padaręs arabams. Amerikiečių valdžia Osamos bin Laden pyktį didžiąja dalimi užsitraukė dėl karinės pagalbos Izraeliui, naikinančiam Palestinos vaikų ateitį. John Miller’io paklaustas, ką norėtų perduoti amerikiečiams, atsakė: “Manome, jog amerikiečių valdžia yra Izraelio atstovas Amerikoje. Tuo metu, kai milijonai amerikiečių gyvena gatvėse, žemiau skurdo ribos, JAV valdžia padeda Izraeliui okupuoti mūsų žemes ir įkurdinti naujus gyventojus”. Osama bin Laden puikiai suvokiąs, jog vakariečiai laiko juos skerdikais, tačiau, kaip Alacho karys, neketina sustoti, jeigu JAV nesustos “persekiojusi musulmonus”. “Alachui padedant tikiu mūsų pergalę prieš Ameriką ir žydiją”. Tik ką atneš pasauliui tokia pergalė?

Knyga ir dailininkas

Knygos pasirodymas yra džiaugsmas visiems literatūrai ir menui neabejingiems žmonėms. Bet didžiausia šventė yra tiems, kurie įdėjo daug triūso ir lėšų, kad knyga išvystų šį pasaulį. Lietuvos knygynuose pasirodė Pauliaus Augiaus-Augustiniavičiaus iliustruota Salomėjos Nėries pasaka “Eglė žalčių karalienė”. Neatsitiktinai dailininko Pauliaus Augiaus-Augustiniavičiaus pavardę rašau pirmąsias. Knygos išleidimo sumanymas, rūpestis ir finansavimas priklauso Pauliaus žmonai Danutei Lipčiūtei-Augienei ir jos vaikams, gyvenantiems Chicagoje. Ne pirmą kartą ši šeima džiugina tautiečius savo vyro ir tėvo darbais.

Paulius gimė 1909 m. rugsėjo 2 d. Gečiūčiuose (Plungės r.). Mokėsi Telšiuose, vėliau – Kauno meno mokykloje. Nuo mažumės domėjosi daile. Savo darbams peno sėmėsi iš gimtosios Žemaitijos. Jau studijų metais turėjo savitą braižą ir išliko jam ištikimas iki gyvenimo pabaigos. Jo kūryba grakšti, lyriška, apgaubta romantine nuotaika. Į pirmą planą iškyla liaudies motyvai. Nuo 1934 metų jis dalyvauja tarptautinėse parodose: Čekoslovakijoje, Taline, Rygoje. 1936 m. surengė pirmą personalinę parodą Telšiuose, Alkos muziejuje. Gabus studentas buvo pasiūstas į Paryžių tolesnėms studijoms. Šis laikotarpis jam ypač vaisingas – sukuriami darbai: “Pavasaris”, “Malda”, “Bažnytkaimis Lietuvoje” ir kt. O jo diplominis darbas – spalvoto medžio raižiniai “Žemaičių vestuvės”. Paryžiuje jis sukuria ir “Petro Kurmelio” raižinių ciklą. O meilė menui ir literatūrai susilieja ir atsispindi jo iliustracijose – jis iliustruoja S. Nėries “Našlaitėlę”, “Eglę žalčių karalienę”, K. Borutos “Saulę ant savo pečių parnešti išėjo”. O ir jo paskutinis gyvenimo darbas buvo taip pat susijęs su literatūra – medžio raižiniai iliustracijos poeto Vytauto Mačernio pomirtinei knygai. Jis dalyvauja parodose Paryžiuje, Vokietijoje, Chicagoje – gauna garbės diplomus, laimi pirmąsias vietas. O 1939 metais jo darbą įgyja Chicagos Meno Institutas. Paulius Augius dar gyvas būdamas pelnė pripažinimą. Jo darbais žavėjosi daugelis menininkų, literatų. Štai ką rašo išeivijos poetas Henrikas Nagys apie jo “Žalčio pasaką”. “Visa tai, kas mūsų liaudies kūryboje

taip esminga ir žavū, jis iškelia savo ryškiai juodai-baltu dekoratyviai-estetiniu, bet ir nepaprastai nuoširdžiu kalto išorėn. Savotiškas naivumas ir paprastumas, laki fantazija, supynimas pilkosios buities ir pasakiškų elementų, gamtos gyvastingumas ir josios nesudėtingas personifikavimas, gėrio ir teisybės pajautimas – visa tai randame “Eglė žalčių karalienėje”.

Paulius buvo išplėstas iš gyvenimo pačiame jėgų žydėjime. 1960 m. gruodžio 7 d. pikta liga nutraukė jo gyvenimo siūlą. Kiek dar buvo planų, kiek sumanymų... Žmona Danutė jautė skolą savo vyrui – menininkui. Ji rašo: “Pajutau didelę skolą žmogui-kūrėjui. Jo gausiuose eskizuose ir naujų darbų apmąstose išskaičiau didelę, negimusių darbų kančią. Kančią, kuri mano vyro buvo giliai slepiama labai sąžiningai atliekant šeimos tėvo pareigas...” 1962 metais Chicagoje išleista jo darbų knyga. O Lietuvoje išleista Danutės Lipčiūtės poezijos knygelė vaikams “Eilėraščiai” su Pauliaus iliustracijomis. Prieš keletą metų Lietuvą pasiekė devynios atvirutės – tai reprodukuoti Pauliaus Augiaus darbai – sukurti Paryžiuje, o taip pat spalvinga, žaisminga, skoninga savo iliustracijomis knygelė vaikams “Pupos pasaka”.

Štai dabar mes turime dar vieną dovaną – Pauliaus Augiaus iliustruotą knygą – “Eglė žalčių karalienė”. Pirmą kartą ši knyga buvo išleista Kaune 1940 m. Vėliau, pasitraukus brandžiausiam ir kūrybingiausiam Lietuvos inteligentijos žiedui į Austriją, Vokietiją, kultūrinis gyvenimas tęsėsi ten. Pokario metais P. Augius dar kartą iliustravo S. Nėries “Eglė žalčių karalienę”, pavadinęs ją “Žalčio pasaka”. Jis sukūrė 101 iliustraciją. Vokietijoje, Memingene, susikūrė lietuvių dailininkų kolektyvas, pasivadinęs “Forma”. Jie nutarė paminėti 400-ąsias lietuviškos knygos metines išleisdami P. Augiaus iliustruotą S. Bačinskaitės “Žalčio pasaką”. Toje knygoje yra skaudi dedikacija – “Mano brangiems Tėvams ir neužmiršamiems Broliams ir Seserims, raudonojo maro aukoms...” Ši knyga tapo bibliografinė retyne.

Po 51 metų knyga vėl išvysta dienos šviesą. Daugiau nei pusę lapo užima skoningos dailininko Pauliaus Augiaus iliustracijos su išraižytais pasakos teks-

“Galerija R” Šv. Jono gatvėje Vilniuje A. Zavadskio nuotr.

“Galerijos R” ekspozicijos fragmentas

A. Zavadskio nuotr.

tais. Tekstas tartum išplaukia iš iliustracijų, persipina su jomis. Pauliaus išgyventas, išjaustas kiekvienas žodis, kiekvienas sakiny. Ši tragiška pasaka jaudina ir gaudina visus. Blogio ir gėrio – baltojo ir juodojo pa-

saulio kova veržiasi iš kiekvieno puslapio. Jautrioji, trapioji meilė išduota... Ši liūdnoji pasaka perteikia mums kasdieninį mūsų gyvenimą...

(nukelta į 5 psl.)

Valdas Adamkus

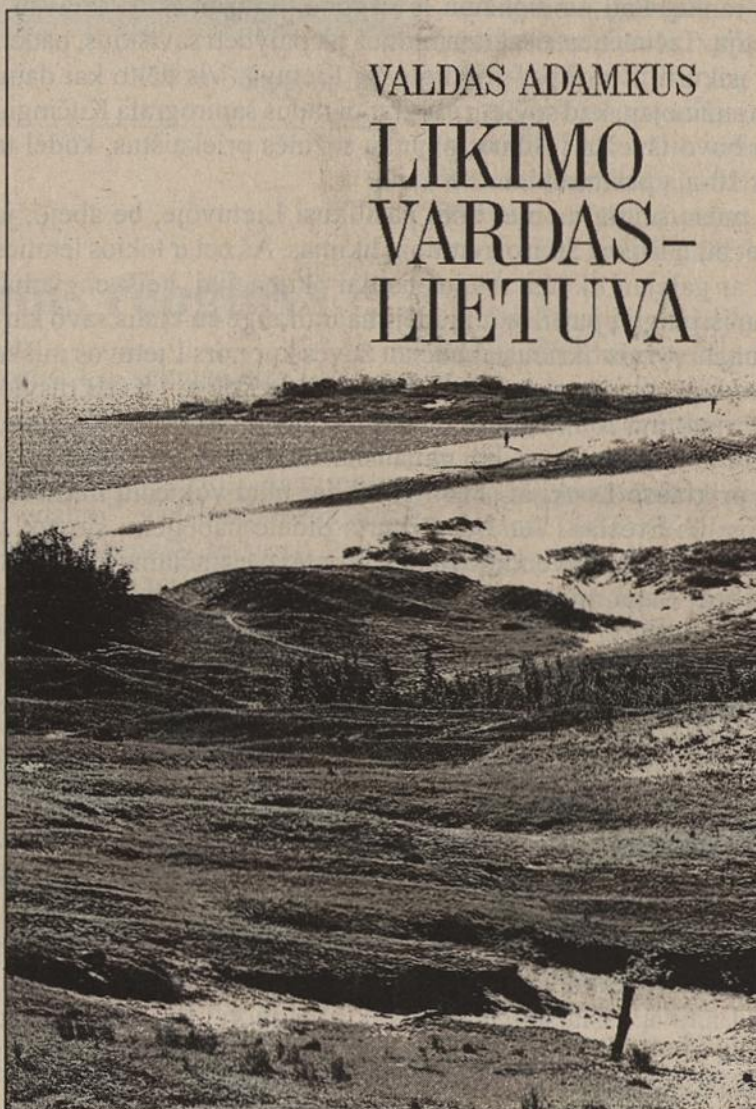
Likimo vardas - Lietuva 4

Galiausiai, vokiečiams kapituliuojant, Gabrieliūs buvo paleistas iš kalėjimo.

Kol aš savaitę slapsčiausi Laboje, Liūtas Grinius niekur nebuvo išvykęs iš Kauno. Jo gestapas nelietė. Tai sukėlė net nemalonių spėlionių. Tačiau girdėjau, kad Liūta nuo suėmimo išgelbėjo jo motina.

Ponia Grininė, beje, rusų tautybės moteris, turėjo bene geriausią Lietuvos pašto ženklų kolekciją. Ji šiek tiek pažinojo Kauno gestapo šefą Frėjų, kuris buvo tiesiog pamišęs filatelistas. Žmonės matė, kad jo mašina stovėjo prie Grinių namo Gabrieliaus suėmimo dieną. Esu linkęs tikėti, kad Grininė pirkto sūnaus laisvę, aukodama gestapininkui dalį savo pašto ženklų kolekcijos. Tiesa, Landsbergis-Žemkalnis manė, kad gelbėdama Liūtą ji įdavė jo sūnų Gabrielių. Architektas man tai sakė, kai jį aplankiau artėjant jo šimtųjų metų jubiliejui. Beje, nepaisant tokio garbaus amžiaus, jis tebebuvo išlaikęs puikią atmintį ir, kalbėdamasis su manimi, prisiminė šią tuomet jau beveik penkiasdešimties metų senumo istoriją.

Artėjant 1944-ųjų vasarai, Kaune žmonės vis labiau nerimavo, svarstė, kaip elgtis, kur slėptis nuo grįžtančių bolševikų. Aš buvau pasiryžęs likti Lietuvoje. Mes su draugais jau svarstėme, kaip atėjus rusams tęsime mūsų pagrindinio laikraščio leidimą. Į operos solisto Antano Kučingio namus pernešėme šapirografą – jo

VALDAS ADAMKUS
LIKIMO
VARDAS –
LIETUVA

sūnus Algimantas tada taip pat prisijungė prie mūsų. Prisirinkome ir ginklų, net granatų – vokiečių kariuomenei evakuojantis, nebuvo labai sudėtinga, susitarus su kareiviais, iškeisti kad ir automatą į lašinius. Tiesa, ginkluote rūpinosi kitos rezistencinės grupės, bet jų pastangomis buvome apginkluoti ir mes.

Beje, sykį nedaug betruko, kad būčiau rimtai iklivęs. Kažkas iš rezistencinės grupės man perdavė šešias granatas, kurias laikiau namuose. Tai buvo gana pavojinga, todėl nutarėme, kad iš pradžių jas atgabensiu pas Mačiūkas, o po to ketinome šiuos daiktus kur nors paslėpti. Granatas įsidėjau į mokyklinį portfelį ir, sėdęs ant dviračio, išvažiavau iš namų. Tuo metu vokiečių karinė žandarmerija dažnai patruliuodavo mieste, tikrindavo dokumentus ir, mažiausiam įtarimui kilus, krėsdavo pėsčiųjų, vežimais, dviračiais ar kokia mašina važiuojančių žmonių bagažą.

Važiuodamas Aukštaičių gatvę staiga pamaciau, kad vokiečių žandarai, pėtvėrę kelią, tikrina dokumentus. Pamaciau juos kažkaip vėlokai, tik kai atsідūriau vos per kelias dešimtis metrų nuo jų. Instinktyviai norėjau apsisukti ir spausiti pedalus priešinga kryptimi, bet persmelkė mintis, kad jau vėlu: būsiu žandarų pastebėtas, ir jie šoks mane vytis. Nulipau nuo dviračio ir, užmetęs portfelį ant balnelio, ėmiau artėti prie užkardos. Jutau, kaip nuo mane išpylusio prakaito limpa prie nugaros marškiniai. Tačiau neskubėdamas stūmiau dviratį pirmyn, stengdamasis nuvyti kojas stingdančią mintį: jeigu patikrins mano portfelį – greičiausiai teks ir galvą padėti.

Prie pat užkardos pasistengiau prisigretinti prie kelių žmonių būrelio. Žandaras paėmė priešais ėjusio vyriškio dokumentus, po to žvilgtelėjo į mane ir mostelėjo ranka rodydamas, kad praeičiau nesustodamas. Matyt, pagelbėjo gimnazisto uniforma.

(nukelta į 4 psl.)

■ Finansinė krizė Rusijoje neišvengiamai turės įtakos Baltijos šalių rinkoms, nes šie įvykiai privers investuotojus atsargiau žiūrėti į visas naujas rinkas, mano Baltijos šalių analitikai. Nepalaujamai smunkant Rusijos vertybinių popierių rinkai, akcijų kainos krito tiek Rygoje, tiek Vilniuje, tuo tarpu Estijos rinka buvo stabilesnė ir laikėsi ant "Hansabanko" akcijų paklausos Helsinkyje.

■ Rugpjūčio 17 d. Albanijoje prasidėjo 14 NATO ir programos Partnerystė vardan taikos šalių kariniai manevrai, kuriuose dalyvauja 1700 karių. Kaip teigė NATO atstovas spaudai, šie manevrai pavadinti "Cooperative Assambly 98", kuriuose dalyvauja Albanijos, Belgijos, Kanados, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Italijos, Lietuvos, Nyderlandų, Rusijos, Ispanijos, Turkijos, D. Britanijos bei JAV kariai, padės stiprinti saugumą ir stabilumą regione. Šios pratybos nėra konkrečiai skirtos Kosovui ar Belgradui, - sakė aljanso pietų Europos pajėgų vadas admiras T. Joseph Lopez, - tai yra nukreipta į regiono stabilumą, kaip ir visos programos Partnerystė vardan taikos pratybos. Admirolas sakė, jog vienas iš principinių šių pratybų tikslų yra parodyti, jog NATO yra pasiruošusi intervencijai į Kosovą, jeigu kovos ten bus tęsiamos.

■ Latvijos valstybinė telekomunikacijų bendrovė "Lattelekom" nutraukė sutartis ir atjungė nuo telefonų tinklo pirmuosius dešimt "grįžtamojo ryšio" ("call back") paslaugų vartotojus. Pranešime spaudai bendrovė teigė, jog ji buvo priversta nutraukti sutartis su klientais, kurie toliau naudojo minėtą paslaugą, nepaisydami pakartotinių įspėjimų. Pagal Latvijos įstatymus, ši paslauga yra nelegali ir teisę ją teikti turi tik "Lattelekom". Firmos "Telegroup", teikiančios "grįžtamojo ryšio" paslaugas, atstovo Latvijoje Aleksandro Franco teigimu, "Lattelekom" veiksmai yra žmogaus teisių ir tarptautinės teisės normų telekomunikacijų srityje pažeidimas.

"Esame truputį išsibarstę..."

Rimanto Varnausko pokalbis su Lietuvos Respublikos atstovu prie Šventojo Sosto ambasadorium Kaziu Lozoraičiu

Romos centre esančioje Farnezės aikštėje, XVII a. rūmų kamputyje isikūrusi Lietuvos Respublikos ambasada prie Šventojo Sosto ir jos šeimininkas ambasadorius Kazys Lozoraitis. Itališkųjų liepos karščių prislėgti ir kiek varžomi diplomatinio etiketo subtilių, kalbėjomės apie dabartinius Lietuvos ir Vatikano santykius.

- Pasakyčiau panašiai kaip ir mūsų Prezidentas - šie santykiai gali būti pavyzdžiu kitiems. Visai atvirai galiu pasakyti, kad neįvyksta jokių didesnių problemų, santykiai plėtojasi labai palankiai. Vatikanas, beje, buvo tarp valstybių, kurios nepripažino Lietuvos okupacijos ir leido mūsų atstovybei normaliai funkcionuoti. Dabar tikrai svarstomos kelių būsimų sutarčių detalės.

Santykiai su Vatikanu yra naudingi, nes jis palaiko diplomatinį ryšius beveik su visomis pasaulio valstybėmis, stebėtojo teisėmis dalyvauja Jungtinių Tautų veikloje, turi nepaprastai gerai išplėtotą atstovybių tinklą. Vatikano moralinis svoris tarptautiniuose reikaluose yra ypač didelis. Ir jei mums reikia kokios paramos (net ir tokiuose dalykuose kaip Europos Sąjunga), tai Vatikanas gali ir labai noriai mus remia.

- Esate ir Lietuvos atstovas Maltos ordinui. Kokių ryšių turime?

- Su Maltos ordinu santykiai užmezgti tik atkūrus nepriklausomybę, nes anksčiau nesame turėję jokių santykių. O šis ordinas yra viena seniausių valstybių, jei galima būtų taip pavadinti, Europoje, nes jos suverniteto teisės pripažintos bene XII a. Diplomatiniai santykiai užmezgimo sutartis pasirašyta 1994 m., nors ypatingų reikalų su Maltos ordinu neturime. Mano atstovavimas labiau simbolinis. Kaip žinote, šis ordinas yra daugiau humanitarinio pobūdžio organizacija, kuri išlaiko ligonines trečiojo pasaulio šalyse, teikia pagalbą nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių.

Nuo pat mūsų nepriklausomybės pripažinimo per vokiečių Maltos ordino kavalierių asociaciją teikiama pagalba ir Lietuvai.

- Užsiminėte apie Prezidentą. Ar palaikytumėte jo optimizmą ambasados Romoje grąžinimo klausimu?

- Sunku ką nors pasakyti, bet svarbu, kad italai yra labai gerai informuoti, o mūsų aukšti pareigūnai tą reikalą nuolatos kelia. Pats Prezidentas man pasakojo, kad kai tik jis pradėjo šnekėti apie vienintelę neišspręstą gerų Lietuvos ir Italijos santykių problemą, tai Italijos prezidentas nutraukė V. Adamkų ir pats pareiškė, kad tikriausiai bus keliamas ambasados Romoje klausimas. Per oficialius pokalbius italai pažada labai daug padėti, bet sunku pasakyti, ar jie tuos pažadus vykdys. Žinote, kad šis reikalas yra sudėtingas, bet svarbu ir italams, ir ypač Rusijos vyriausybei jį nuolatos priminti. Būtų dar geriau, jei būtų sudaryta kelių asmenų darbo grupė, kuri užsiimtų ir ambasados Romoje, ir pastato Paryžiuje grąžinimu. Nors manau, kad pastatą Romoje atgauti nebus lengva, bet nepraraskime vilties. Kaip žinote, reikalą komplikuoja tai, kad už pastatus sumokėta ne visa suma. 1940 m. birželį ir gruodį įmokėjo ir SSRS, o karui pasibaigus ir italai prisidėjo prie tų mokėjimų. Tiksliai nežinau, ar karo nuostolių saskaita, ar tiesiog norėdami pagerinti santykius su SSRS. Girdėjau ir apie sandorį, kuriuo mūsų pastatas Romoje buvo iškeistas į pastatą italams Maskvoje. Galima būtų su rusais tartis dėl kompensacijos, jei jau nebūtų įmanoma atgauti pastatų.

- Bylinėjimasis tikriausiai užsirešęs ne vienerius metus?

- Tikriausiai. Apskritai nežinia, ar Italijos teismas sutiktų nagrinėti tokią bylą. Ambasadoriaus O. Balakausko laikais Prancūzijos teismas atsisakė nagrinėti mūsų bylą argumentuodamas, kad tai ne jo kompetencija. Panašiai gali pasiegti ir italai, nors Italijos konstitucinio teismo pirmininkas prof. V. Landsbergiui sakė, kad galima

būtų bandyti.

- Roma yra unikali dar ir tuo, kad daugelis šalių - Lietuva irgi - čia turi po du ambasadorius: prie Italijos vyriausybės ir prie Šventojo Sosto. Ar atsiranda kokių nors bendrų reikalų?

- Bent oficialių tai tikrai ne. Tačiau neoficialiai bendraujame, tariamės, jei, pavyzdžiui, kyla kokių problemų dėl Lietuvos dvasininkų, vienuolių.

Kai rengiami priėmimai ambasadoriams prie Šventojo Sosto, tai niekada nėra kviečiami ambasadoriai, akredituoti prie Italijos vyriausybės. Tai du visiškai atskiri diplomatiniai korpusai, ir Vatikanas nuo senų laikų reikalauja, kad tie dalykai ne-

būtų maišomi.

- Ar jau tapote grynakrauju romiečiu?

- Į Romą atvažiuoju 1939 m. birželio 29 d. Nuo to laiko ir likome, nes dėl suprantamų priežasčių į Lietuvą negalėjome grįžti, o tėvas nenorėjo emigruoti į Ameriką, nes pokario laikais jam atrodė, kad diplomatinės tarnybos šefo pareigas būtų naudingiau eiti Europoje. Tačiau niekada savęs netapatino su Italija, dar ir dabar čia jaučiuosi svetimtautis.

- Ar Romos lietuviai pabendrauja tarpusavyje?

- Esame truputį išsibarstę, bet privačiai bendraujame. Kai bu-

vo gyvas prelatas Vincas Mincevičius, jis labai sumaniai vadovavo lietuvių bendruomenei. Jam mirus nebesiseka lietuvių bendruomenę perorganizuoti ir atgaivinti. Per tautines šventes susirenkame naujoje ambasadoje ar kokiame bažnyčioje. Asmeniniai santykiai tarp Romos lietuvių labai geri, bet nesame struktūriškai organizuoti.

Nors ir mažiau kaip kitur, bet naujos kartos lietuvių atvažiuoja ir į Italiją. Nemažai būna teologiją ir filosofiją studijuojančių popiežiniuose universitetuose. Yra ir keletas pasauliečių. Romoje suskaičiuotume apie šimtą, o visoje Italijoje apie pusantro šimto lietuvių.

- Ačiū už pokalbį.

Labanoro girios masyvai

V. Kapočiaus nuotr.

PASAULIO LIETUVIŲ DEŠIMTOJO MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO CHICAGOJE AIDAI

Pasaulyje - kaip savo namuose

Kas laukia JAV lietuvių archyvų?

Gediminas Zemlickas

Žinoma, lankydamasis Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (LTSC) negalėjau nepateikti klausimo, kuris tikriausiai rūpi ir patiems Amerikos lietuviams: koks likimas laukia čia sukaupytų meno, raštijos, mokslo ir kultūros vertybių, unikalių archyvų? Ar visa tai liks JAV, ar po truputį laikui bėgant bus perkelta į Lietuvą?

JAV gyvenančių lietuvių nuostata lyg ir aiški: jie kaupia

ir saugo kultūros vertybes, archyvus tam, kad Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe visa tai būtų sugrąžinta į Tėvynę. Dalis tų vertybių - senų ar naujų, įgytų gyvenant Užatlantėje, po truputį randa kelią į Lietuvą. Tačiau ne viskas taip paprasta. JAV auga ir kita karta, kuriai taip pat reikalinga lietuvių kalba, knyga, lituanistinis švietimas, lietuviški eksponatai ir apskritai lietuviška dvasia, ryšys su tėvų ar

senelių gimine. Tad ištis nėra paprasta atsakyti, kam labiau šie archyvai, bibliotekos, muziejai ir rinkiniai reikalingi - Lietuvai ar išeivijai? Ko gero, ištis reikia rūpintis, kaip tas lietuviybės salas stiprinti, o ne skurdinti.

Svarbu, kad Lietuvos archyvai yra užmezgę ryšius su LTSC, suprantama, ir su Pasaulio lietuvių archyvu, turi jų aprašus - visada gali gauti rūpimos medžiagos.

Be to, LTSC yra sudaręs sutartis su Lietuvos nacionaline

(nukelta į 8 psl.)

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 4

(atkelta iš 3 psl.)

KOVOS ŽEMAITIJOJE

1944 metų liepos 10 dieną, kai sovietų armija jau visai priartėjo prie Vilniaus ir tapo aišku, kad greitai pasieks ir Kauną, mano tėvai susiruošę trauktis į Vakarus. Pasiimti buvo įmanoma tik šiek tiek būtiniausių daiktų - maisto, drabužių, patalynės. Jie, tikėdamiesi, kad pasitraukia neilgam, sidabro indus, porcelianą ir dar šį bei tą suvynioję į toli, užkasė namo kieme. Nors ir tvirtai apsisprendęs pasilikti, bet matydamas tėvų pasiruošimą, taip pat nusprendžiau, kad man itin brangaus paslėpti nuo bolševikų. Ištraukiau iš knygu lentynos A. Šapokos "Lietuvos istoriją" ir, įvyniojęs, kad neperšlapstų, į toli, užkasiau prie namo. Prabėgus keturiasdešimt penkeriems metams pasirūpinau, kad milžinišku tiražu būtų išleista ši knyga - mano paslėptas lobis, kurį gal kas ir atrado kasinėdamas mūsų kieme.

Tuo metu motina stiprokai sirgo. Kai pasakiau, kad niekur nevažiuosiu iš savo gimtinės, ji tiesiog ėmė alpti. Vis dėlto atsakiau vykti kartu su visa šeima. Geležinkelio tarnybos darbuotojai gavo vagoną evakavimui į Vokietiją. Mano tėvai pasiėmė lagaminus ir išvyko į stotį be manęs. Tačiau greitai atbėgo vienas mūsų šeimos pažįstamas ir pranešė, kad motinai skubiai reikia kažkokių vaistų, kuriuos ji pamiršusi. Atnešu jai į vagoną tuos medikamentus, o ji vėl ima maldauti, kad aš važiuočiau kartu. Kol mes šnekėjomės, traukinys pajudėjo iš vietos. Motina mane grie-

bė už rankų, kad neiššokčiau iš vagono. Taip ir aš išvažiuavau į Vokietiją. Tačiau neatsisakiau minties tik palydėti saviškius, padėti jiems iškurti ir tuoj pat grįžti atgal į Lietuvą. Vis dėlto kai daug vėliau sužinojau, kad sovietų saugumui radus šapirografą Kučingių šeimą buvo išvežta į Sibirą, pajutau sąžinės priekaištus, kodėl tą liepos 10-ąją pasitraukiau iš Kauno.

Jei mūsų šeima tuomet būtų pasilikusi Lietuvoje, be abejo, ją taip pat būtų ištikęs Sibiro tremtinių likimas. Aš net ir tokios lemties vargu ar galėjau tikėtis. Atėjus naujai okupacijai, neišvengiamai turėjau įsijungti į partizaninį judėjimą ir drauge su kitais savo kartos jaunais vyrais tikriausiai būčiau žuvęs kur nors Lietuvos miške ar palaukėje, o gal gyvenimas būtų nutrūkęs kokiam KGB rūsyje.

Bet traukinys tomis liepos dienomis mus ir dešimtis kitų šeimų vežė tolyn nuo Lietuvos, kol galiausiai sustojome Vroclave, kuris dabar priklauso Lenkijai. Tuomet tai dar būta vokiečių miesto ir vadinosi jis Breslau. Ten buvo įkurta didelė pabėgėlių stovykla. Mus, lietuvius, apgyvendino netoli Vroclavo esančiame Liaubano miestelyje. Šalia mūsų buvo karo belaisvių iš Vakarų šalių (daugiausia prancūzų, belgų) stovykla. Tik juos laikė už spygliuotų vielų, o mums paskyrė kažkodėl uždarytos mokyklos patalpas. Visi lietuviai buvo sugrūsti į didžiulę sporto salę, prikištą dviem aukštais sustatytų lovų.

Per porą savaitių žmonės buvo išskirstyti dirbti po įvairius fabrikus, dirbtuves. Maitindavomės iš pradžių bendroje virtuvėje, kur nemokamai gaudavome duonos ir sriubos - vandenėlio su plaukiojančiais keliais bulvių gabalėliais. Kiek vėliau galėjome šiek tiek maisto nusipirkti ir iš šalies.

Tačiau Liaubane ilgai neužsibuvau. Jau pirmosiomis dienomis ėmiau dairytis, kokiais traukiniais būtų galima iš Vroclavo ištrukti atgal į Lietuvą. Išsiaiškinau, kad reikia važiuoti į Berlyną, nes ten lengviau pakliūti į kokią ešeloną, vykstantį Karaliaučiaus link. Iš Rytprūsių jau ne taip sunku nusikasti ir iki Lietuvos sienos.

Pradėjau kurti planą, kaip pabėgti iš Vroclavo. Laimė, turėjau

"Aušros" berniukų gimnazijos mokinio pažymėjimą. Be to, pats suklastojau pažymą vokiečių kalba, ant kurios buvo nelabai ryškus lietuvių pabėgėlių reikalus tvarkiusios atstovybės antspaudas, kad esu paskirtas dirbti Rytprūsiuose. Šis falsifikatas labai padėjo, nes vokiečiams darydavo įspūdį, kad koks antspaudas.

Žinojau, kad motinos neįtikinsiu, todėl nusprendžiau geriau nepasakoti jai savo planų. Savarankiškai susigraibiau šiek tiek pinigų ir, likus visai nedaug laiko iki traukinio išvykimo, atėjau į stotį. Kasoje parodęs suklastotą pažymėjimą, nusipirkau bilietą į Berlyną.

Kasininkei nesukėliau jokio įtarimo. Tačiau į traukinį pakliūti buvo nelengva, nes tuo metu visose Vokietijos stotyse patruliuodavo karo žandarmerija ir tikrindavo nors menkiausiai įtarimą jiems keliančių keleivių dokumentus. Nutaikiau momentą, kai traukinys jau turėjo tuoj pajudėti, ir tik tada įėjau į peroną. Man pasisekė, nes į vagoną tuo metu lipo būrelis vokiečių. Aš įsimaišiau tarp jų ir išmukau vidun. Kai traukinys truktelėjo iš vietos, jau, atrodė, galiu ramiau nusibraukti mane išpylusį prakaitą.

Tačiau kilo kitas pavojus. Tais laikais visuose traukiniuose, ieškodami dezertyrų, per vagonus eidavo karo žandarmerijos patruliai. Aš jau buvau pasiekęs tokį amžių, kai, be abejo, turėjau patraukti jų dėmesį. Kažkur pusiaukelėje tarp Vroclavo ir Berlyno pamačiau, kaip į traukinį įlipa žandarmerijos patruliai. Sumėčiau, jog galiu išsigelbėti vieninteliu būdu: įtikinamai, kiek tik mano vokiečių kalbos lygis leidžia, papasakoti jiems, kad esu gimnazistas iš Lietuvos, vykstantis į Berlyną ieškoti ten kuriamų lietuvių karinių dalinių, kurių gretose drauge su vokiečiais galėčiau kautis prieš bolševikus.

Kaip ir spėjau, pamatę mane, žandarai tuoj pat pareikalvo: "Ausvais!" Padaviau jiems gimnazisto pažymėjimą ir pasakiau, kad esu pabėgėlis iš Lietuvos.

(bus daugiau)

Jauni sostinės Užupio rajono menininkai pasirinko bohemiską gyvenimą

Vilniaus Užupio rajono griuvėsiuose...

V. Kapočiaus nuotr.

Vasariniam vėjui atpūtus į apleistą sostinės Užupio rajoną šiltus orus, apie save garsiau prabilo rajono pradžioje gyvenantys menininkai. Vakarais gyvenimas tiesiog virė, o dažną savaitgalį linksminasi ir kiti sostinės gyventojai bei svečiai - renginių netrūksta. Žiemą ar jau tirpstant snigui rečiau buvo galima išgirsti besilinksminančiųjų juoką, tačiau plačiai nuskambėjo šv. Kalėdų vakaronė prie laužo, po Naujųjų metų vaikai savo piešiniais garsino apgruvisių namų langines, o Velykų proga balandžio 1-ąją paskelbtoje nepriklausomoje Užupio valstybėje menininkai bei vaikai rideno neįsivaizduojamo dydžio margučius.

Jau daugiau nei du mėnesiai vasariškais orais besidžiaugiantys vilniečiai dažniau gali užsukti į Vilnios pašonėje esantį rajoną ir pažūrėti ar pasiklausyti menininkų išdaigų. Ši pavasari ne kartą dar nuo praėjusio alternatyvių madų ir meno festivalio "arMADA" aptvertame kieme vyko įvairūs koncertai, teatralizuoti pasirodymai ar vakaronės. Idėjų pertekėjusi jauni menininkai žada ir rudenį džiuginti gyventojus bei atitraukti juos nuo kasdienybės. Tačiau ką jiems patiems bei vietiniams gyventojams reiškia Užupis?

Alternatyvaus meno centro "Užupis-2" pirmininkas ir daugelio renginių Užupyje organizatorius Darius Laumenis sakė, jog šis rajonas skiriasi nuo kitų. "Apleisti namai yra tik vizuali pusė. Mes taip pat norime, kad jie būtų sutvarkyti, tačiau menininkams šie pastatai tinkami - įvairiems renginiams geresnės instaliacijos ir sugalvoti negalima", - teigė pašnekovas.

Darius džiaugiasi jį supančia bohemiska apinka: "Tai įkvepia

kūrybai. Aš - menininkas ir noriu kurti, o renginiai yra tik šalutinė gyvenimo dalis. Daugelis nori linksmai gyventi". Vakarinės, tinklinio varžybos, koncertai, pasak D. Laumenio, organizuojami spontaniškai. Sunku būtų pasakyti, kas vyks po savaitės. Tik festivaliai planuojami prieš keletą mėnesių. Vilniaus dailės akademijos studentės ir dviejų paskutinių "In Vogue" festivalių nugalėtojos Jolanta Rimkutė ir Ieva Ševiauskaitė sakė, jog susidaro toks išpūdis, lyg rajonas slėptų aišę paslapčių. Apgriuvę namai tik sustiprina potraukį. Jos prisipažino, kad tik rajone gyvenančių

draugų dėka įsitraukė į užupiečių veiklą.

Kelerius metus Užupyje gyvenantys menininkai ir toliau norėtų čia gyventi, linksmintis bei linksminti kitus renginiais negyvenamųjų namų pašonėje, tačiau ne visi aplinkinių namų gyventojai žino, kas vyksta už šimto metrų.

Solidaus amžiaus, tačiau "nebesiklaudaus" veido, prie namo Užupio gatvėje sėdėjusi moteris rusiškai sakė, jog nieko nežinanti apie rajone gyvenančius menininkus ir jų organizuojamus renginius, nors čia gyvenanti daugelį metų...

... ir siaurose gatvelėse

V. Kapočiaus nuotr.

Worcester, MA

Pirmas rudeninis renginys

Nekalto Marijos Prasidėjimo vienuolijos Putname rėmėjai

spalio 4 d. sekmadienį, 1 val. p. p. Maironio Parke ruošia pietus su puikia menine dalimi, kurią atliks Etnografinis ansamblis "Sodauto", vadovaujamas Gitos Kupčinskienės iš Bostono. Pietus pagamins pačios rėmėjos, o jų gamyba visiems patinka. Rengėjai kviečia Naujosios Anglijos lietuvius į šį gražų renginį, kuriame susitiks su draugais, pažįstamais, pasidalinsite pasibaigusios vasaros išpūdžiais, o kartu paremsite seselių vienuolių darbus. Jų santaupos yra išsišėmusios - daug pareikalavo naujų namų statyba Lietuvoje. Padėkime joms, ir Dievui dėkime, kad turime įsikūrusias Naujoje Anglijoje, nes be jų būtų labai liūdna. Jos rūpinasi mumis visais. Pradedant mažiausiais ir

jotytės straipsnis "Tragiškoji lietuvių pasaka".

Ši nepaprastai dailiai išleista knyga - graži, prasminga dovana visiems Lietuvos žmonėms. Įsigykite klasika tapusią knygą. O aš visų meno ir literatūros mylėtojų vardu reiškiu nepaprastą dėkingumą Pauliaus Augustinavičiaus žmonai Danutei ir jų vaikams, gausinantiems mūsų dvasios aruodus.

Virginija Paplauskienė

1998 m. Š. Amerikos Baltiečių ir Lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės

1998 m. Š. Amerikos Baltiečių ir Lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1998 m. rugsėjo 12 ir 13 d. Oakville, Ont., Kanadoje. Varžybų vieta ir adresas, moteliai, etc. bus pranešta vėliau. Varžybas vykdo ŠALFASS Lengvosios atletikos komitetas.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19 m.); jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų "Sub-masters" (35-39 m.) visų klasių "Masters" (40-44 m., 45-49 m. ir t. t. kas 5 metai).

Prieauglio klasifikacija - pagal dalyvio amžių 1998 m. gruodžio 31 d. Sub-masters ir masters - pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia: šeštadienį, rugsėjo 12 d., 1:30 val. p. p. Registracija nuo 12:00 val.

Sekmadienį varžybos tęsis nuo 10:00 val. ryto.

Dalyvių registracija pageidaujama iki 1998 m. rugsėjo 8 d. imtinai, šiuo adresu:

Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cres., Mississauga, Ont., L5K 2B3. Tel. 905-822-0302.

Papildomi kontaktai: Algis Malinauskas, tel. 905-844-7694; Algirdas Bielskus, tel. 216-486-0889.

Lietuvių 1998 m. pirmenybės bus išvestos iš baltiečių. Smulkios informacijos bus praneštos visiems ŠALFASS-gos vienetams. Klubams nepriklausantieji dėl informacijų gali kreiptis į A. Bielskų bei kitus aukščiau nurodytus asmenis ar į bet kurį lietuvių sporto klubą.

Klubai ir pavieniai lengvatlečiai skatinami šiose varžybose gausiai dalyvauti.

ŠALFASS-gos lengvosios atletikos komitetas

ŠALFASS centro valdyba

Lietuvos krepšininkas Artūras Karnišovas su žmona Gina po Gerosios Valios žaidynių liepos 24 dieną New Yorke

E. A. Bitėno nuotr.

1998 m. Baltiečių lauko teniso pirmenybės

1998 m. Š. Amerikos Baltiečių lauko teniso pirmenybės įvyks 1998 m. rugsėjo 5, 6 ir 7 dienomis Wickertree Tennis Club, 5760 Maple Canyon Dr., Columbus, Ohio. Tel. 614-882-5725. Vykdo JAV Latvių sporto s-gos Lauko teniso sekcija.

Programa: Vienetai - vyrų (neriboto amžiaus); vyrų senjorų (45-59 metų); vyrų veteranų (60 m. ir vyresnių); jaunių (gimusių 1980 m. ir vėliau) ir moterų (neriboto amžiaus). Dvejetai - vyrų, moterų, mišrus ir vyrų senjorų (45 m. ir vyresnių).

Klasifikacija - pagal žaidėjo amžių 1998 m. rugsėjo 5 d., išskyrus jaunių klasę.

Dalyvauti kviečiami visi esantys latvių ir lietuvių kilmės žaidėjai. Dalyvių skaičius neribotas visose klasėse. Kiekvienam žaidėjui yra leidžiama dalyvauti ne daugiau kaip 3-jose rungtyse.

Pradinis mokestis 30.00

USD asmeniui, nežiūrint rungčių skaičiaus.

Dalyvių registracija šeštadienį, rugsėjo 5 d., nuo 8:00 iki 9:30 val. ryto. Varžybų pradžia - pasibaigus registracijai. Kitomis dienomis varžybų pradžia 9:00 val. ryto. Pirmadienį, rugsėjo 7 d., numatomos tik finalinės varžybos. Jei įmanoma, varžybos gali būti užbaigtos per 2 dienas.

Išankstinė registracija atliekama ir informacija gaunama pas turnyro vadovą, šiuo adresu: Arturs Zageris, P.O. Box 21874, Columbus, OH 43221-0874. Tel. 614-459-5200, ext. 233. Faksas 614-459-1151.

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ŠALFASS-gos lauko teniso vadovas Eugenijus Krikščiusas, 105 Anndale Dr., North York, Ont. M2N 2X3, Canada. Tel. 416-225-4385. Lietuviai, atlikdami registraciją, prašomi painformuoti ir E. Krikščioną. Nakvynėms, papiginta kaina, yra rezervuotas Harley Hotel of Columbus, 1000 East Dublin-Granville Rd., Columbus, Ohio 43229. Tel. 1-800-321-2323.

Varžybos vyks privačiame klube su 8 vidaus aikštėmis. Žaidimo sąlygos labai geros. Klubas rezervuotas visas 3 dienas tik baltiečių varžyboms. Lietuviai tenisininkai kviečiami šiame gražiame sportiniame renginyje gausiai dalyvauti.

ŠALFASS centro valdyba

IŠ LIETUVOS
REKORDŲ KNYGOS

Finansai ir brangenybės

- **Sunkiausias sidabrinės lietuviškos monetos** - 27,86 g svorio - Žygimanto Augusto 1564 ir 1565 m. taleriai. 1564 m. taleriai nėra labai reti, o 1565 m. kaldintų talerių žinomos tik 2 monetos. Abi jos saugomos M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.

- **Aukščiausia taisyklinga monetų piramidė** - 17 cm aukščio, 26,3 x 26,3 cm arba 14 x 14 monetų pagrindo po 10 monetų kiekviename stulpelyje - pastatyta 1997 m. gruodžio 5 d. Valdo Zako, gyvenančio Raseinių r. iš vieno cento 10 150 monetų.

- **Mažiausius lietuviškus popierinius pinigus** - 41 x 40 mm dydžio - išleido apyvartos Panevėžio darbininkų taryba, gyvavusi nuo 1918 m. gruodžio 23 d. iki 1919 m. gegužės 19 d. Šie 25 ir 50 kapeikų bei 1, 3 ir 5 rublių vertės laikini banknotai spausdinti ant laikraštinio popieriaus miesto spaustuvėje. Užrašai ant jų buvo tik vienoje pusėje. Dabar keli šių pinigų pavyzdžiai saugomi M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune, Lietuvos nacionaliniame muziejuje Vilniuje bei Panevėžio kraštotyros muziejuje.

- **Didžiausius lietuviškus popierinius pinigus** - 220 x 108 mm dydžio - išleido Lietuvos bankas 1924 m. gruodžio 11 d. Tai 1000 litų vertės banknotas, buvęs apyvartoje iki 1941 m. kovo 25 d.

- **Seniausių monetų lobis** rastas Saulažolių kaime (Klaipėdos raj.) 1953 m. tvarkant kelią. Prieplento Gargždai-Kretinga 1 - 1,5 m gylįje moliniame puode aptikta apie 60 - 70 varinių I - III a. Romos monetų.

- **Didžiausias monetų lobis** aptiktas 1963 m. balandžio 12 d. Trakuose (Vytauto g.) 3 m gylįje, kasant duobę buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato pamatams. Iš viso rasta 9000 varinių monetų. Jos buvo supiltos į molinį puodą ir uždengtos plokščiu akmeniu. Tai 1619 - 1666 m. Lietuvos, Lenkijos, Prūsijos, Rygos ir Livonijos šilingai bei keletas Lietuvos dvidenarių. Visas lobis radimo dieną buvo perduotas Trakų istorijos muziejui, ten dabar ir eksponuojamas.

- **Didžiausią popierinių pinigų lobį**, sveriantį daugiau kaip 3 kg, 1964 m. balandžio mėn. Krosnos miestelyje (Lazdijų raj.) rado Šubonis, graudamas buvusio klebono Povilo Slavėno pastatus. Šiame lobyje - 1908 - 1914 m. caro Rusijos, kaizerio Vokietijos ir Lenkijos banknotai bei pora čekių, išrašytų stambiomis sumoms gauti.

- **Didžiausią aukso lobį** rado Vilniaus specialiosios autotransporto įmonės vairuotojas Edvardas Nosevičius Titėnų kaime (Šalčininkų raj.). 1988 m. sausio mėn. valydamas sodybos tvartą jis po šiukšlėmis aptiko maišą nuo cemento su įvairiomis vertybėmis. Tarp jų buvo 247 caro Rusijos ir Austrijos - Vengrijos auksinės monetos, 90 žiedų, iš jų - 74 vestuviniai, nemažai auksinių papuošalų - apyrankių, grandinėlių, auskarų ir t. t., - iš viso apie 3 kg aukso. Be to, radinyje buvo brangakmenių (papošalauose), 2 sidabro luitai ir 75 sidabriniai zlotai (bendras sidabro svoris - 2 kg). Maiše buvo užsienio valiutos.

Knyga ir dailininkas

(atkelta iš 3 psl.)

Knygą išleido "Lietaus" leidykla. Jų sumanymas ir buvo - po Pauliaus iliustracijomis pateikti S. Nėries sukurta tekstą. Tokiu būdu matome meno ir literatūros sintezę. Knygos skaitytųjų diapazoną praplečia ir tai, kad joje yra proziniai pasakos vertimai į anglų, vokiečių, prancūzų kalbas. Knyga tampa vertinga ir įdomi užsienio meno mylėtojams. Knygos gale taip pat pateikiamas išsamus V. Dau-

jotytės straipsnis "Tragiškoji lietuvių pasaka".

Skaitytėjai rašo "Darbininkui"

Gintaras - Lietuvos auksas

Ką apie jį rašo vienas įtakingiausių Prancūzijos dienraščių "Le Mond"

Vytautas Šeštokas

Lietuvos spauda, dėl savo geografinės padėties, gauna daugiau ir įdomesnių žinių iš Europos, į kurią atkreipia dėmesį ir išeivijos lietuviai. Štai "Lietuvos aidas" persispausdino prancūzų dienraščio "Le Mond" aprašymą apie gintarą. Įdomesnes šio straipsnio mintis norime pateikti ir "Darbininko" skaitytojams.

Gintaras. Tai akmuo, atėjęs iš amžių glūdumos. Jam daugiau kaip 50 mln. metų, bent jau tam, kuris randamas dabartinės Baltijos jūros rytinėje pakrantėje, ypač Sembos pusiasalyje. Gintaras susidarė per ilgą geologinį periodą sukiėtus vietinių spygliuočių sakams, staigiai padidėjus dirvožemio drėgmei (apsėmus jūrai) ir kaitaliojantis kli-

matui. Kietas kaip akmuo, bet lengvas kaip vanduo jis greitai sušęga, nepalikdamas nuosėdų ir skleidamas malonų kvapą. Glotnus, skleidžiantis šviesą, todėl vadinamas "saulės akmeniu". Kietėdami šie sakai sugėrė šviesą, kartais juose matome įstrigusį vabzdį. Tai jaudina ir kerį. Iš tiesų, gintaras savotiškai pasakoja žmonijos istoriją ir kviečia į kelionę.

Ieškoti Baltijos gintaro, vadinasi, keliauti į Lenkiją, tiksliau į rytinę Pomeraniją. Gdanske, jos sostinėje, Stanislaw Krysztoven Jakobson (jo giminė čia gyvena nuo septyniolikos amžiaus) aprašo keistą Baltijos gintaro skaidrumą ir smulkiai nupaskoja 400 jo savybių. Šis aistringas tyrinėtojas aiškina subtilų skirtumą tarp natūralaus (paroduomo sveriant) ir tikro (kaitinto aukštoje temperatūroje ir

presuoto) gintaro, taip pat gyvulių ar augalinių inkliuzų kilme. Žavinga ir pavėsinga Mariackos gatvė pilna gražių parduotuvių - galerijų, kuriose galima pamatyti didžiulių gryno gintaro gabalų, senovinių ir modernių statulėlių, taip pat "Tiffany" lempų kopijų, kurių gaubtai iš šlifuoto gintaro skleidžia gintaro švelnią šviesą.

Apie 50 kilometrų į pietryčius nuo miesto stūkso didinga Malbora pilis. Teutonų riterių Marienburgas, statytas tarp 1250 ir 1500 metų. Žemiausioji pilies dalis, vadinama pagrindine, išsaugojo savo pirmąją vietovės nuolyno architektūrą ir kvadratinį kiemą centre. Kitame sparne, taip pat puikiai restauruotame po paskutinio karo nuniokojimų, turtingas muziejus puikiai gotikinėmis skulptūromis, ginklais, paveikslais, papuošalais ir ypač didele Baltijos gintaro kolekcija.

Perėję vakarinę Pomeranijos dalį, atsiduriame šalia Elblago kanalo, apaugusio skroblių ir pušų miškais. Eidami Baltijos jūros link, pasiekiamo Elblago miestą, į kurį įžengiame pro gotikinius Turgaus vartus. Paskui prieiname muziejų, įrengtą statytoje riterių teutonų tvirtovėje. Jame eksponuojamos archeologinės ir istorinės Zulavy regiono, kuriame buvo rasti bronzos amžiaus gintaro dirbiniai, vertybės.

Palikę Lenkiją ir sunkiai įveikę sieną ties Mamonovu (buv. Šventapolis), išsiskverbiamė į rusišką anklavą Karaliaučiaus provincijoje. Plakamas Baltijos vėjų Karaliaučiaus rajonas (senoji Rytų Prūsijos žemė) atveria liūdną peizažą, į kurį svajotojui sunku žiūrėti.

Žingsniuodami pro didžiulius sovietiškus blokinius namus, prieiname sutvirtintą 12 metrų aukščio Dohna bokštą, kuriame glaudžiasi liūdnas gintaro muziejus - 6000 nevienodos vertės eksponatų. Senoji Karaliaučiaus universiteto kolekcija (joje dabar telikę tik 18 tūkstančių eksponatų iš 100 tūkstančių) dabar perkelta į Getingeno geologijos ir paleontologijos muziejų-institutą. Karaliaučiuje veltui ieškotume nuorodų į žymų "Gintaro kambarį", 1716 m. Prūsijos Karaliaus Fridricho Gijomo I padovanotą carui Peterui I. Jis puošė ir Jaketerinos II rezidenciją Carskoje Selo, prieš pervežant jį 1941 m. į Kenigsbergo pilį.

Karaliaučių paliekame be gailėsčio ir keliaujame į vakarus Baltijos link, į ypatingą miestelį Jantarna (buv. Palmininkai) šalia Svetlogorsko (buv. Raušiai). Šis mažas 8 tūkstančių gyventojų miestelis gyvena tik iš gintaro. Čia yra didžiausia pasaulyje atvira kasykla, atidaryta tuoj po karo. Joje kasamas "mėlynasis molis", imamas iš dvide-

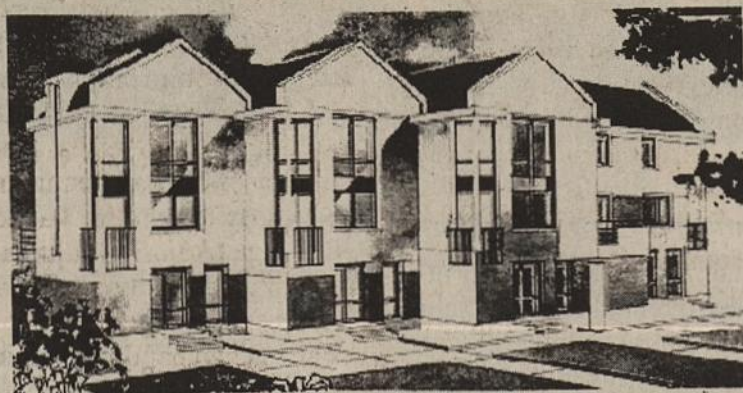

Šienapjūtė Biržų rajone

V. Kapočiaus nuotr.

FOR SALE IN ŽVĖRYNAS

New luxury townhomes in a park-like setting only minutes from the center of VILNIUS

Western quality construction
All conveniences
3-4 bedrooms, 3 1/2 baths
Fully equipped kitchen
Large living room with fireplace
Formal dining room
Two-car garage
Much more
Prices from US \$285,000

For more information call BISHOP ASSOCIATES in McLean, Virginia
tel. 703-506-9851 or fax 703-506-9852

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

AUGUST - SEPTEMBER SCHEDULE FOR PACKAGE PICKUP

August 29	Brooklyn, NY	12-4 PM
CONTAINER LEAVES FOR LITHUANIA ON SEPTEMBER 7, 1998		
September 10	Brockton, MA	3:00 - 5:00 PM
September 11	Lowell, MA	12:00 - 1:00 PM
September 11	Lawrence, MA	2:00 - 3:00 PM
September 11	Nashua, NH	4:00 - 5:00 PM
September 12	Worcester, MA	11:00 AM - 2:00 PM
September 15	Kennebunkport, ME	1:00 - 2:00 PM
September 16	Centerville, Cape Cod	3:00 - 5:00 PM
September 17	Putnam, CT	1:00 - 2:00 PM
September 17	Providence, RI	4:00 - 5:30 PM
September 19	Waterbury, CT	9:30 - 11:00 AM
September 19	Hartford, CT	12:00 - 2:00 PM
September 24	Albany, NY	7:30 - 8:30 PM
September 25	Binghamton, NY	9:00 - 10:30 AM
September 25	Scranton, PA	12:00 - 2:00 PM
September 25	Frackville, PA	5:00 - 6:00 PM
September 26	Philadelphia, PA	12:00 - 2:30 PM
September 26	Brooklyn, NY	12:00 - 3:00 PM
September 26	Baltimore, MD	6:30 - 7:30 PM
September 27	Washington, DC	2:00 - 4:00 PM
September 28	Bridgeport, CT	9:00 - 10:00 AM
CONTAINER LEAVES FOR LITHUANIA ON SEPTEMBER 29, 1998		

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

vasarą ir rudenį, skrisdami į
VILNIŲ ir RYGA!

Mes taip pat siūlome papigintus skrydžius į Europą, Aziją, Australiją ir Pietų Ameriką ir keliones laivu į Karibų salas.

Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.
Leonia, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370
(201) 947-2189

UNIONTOURS kviečia Jus keliauti į Lietuvą

- Mes esame kelių ekspertai | visą Pabaltijo regioną - Lietuvą, Latviją, Estiją.
- Taip pat siūlome keliones laivu Baltijos jūrai ir į šiaurinę Europą.
- Keliaudami gerėsitės gražiausiais vaizdais.
- Prieinamos viešbučių kainos ir pigiausi lėktuvų bilietai, skrendant Finnair, SAS, Austrian Air, Icelandair ir Lufthansa.

-- Skambinkite 212 683 9500 arba 800 451 9511 - dėl brošiūrų ir dėl rezervacijų.

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue,
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511
e-mail: travel@uniontours.com
on the net: www.uniontours.com

šimties metrų gylėje esančių geologinių sluoksnių. Galingos vandens pompas atskiria nuo uolienų šią brangią medžiagą ir stumia į milžiniškus aprūdijusius vamzdžius, kuriais ji keliauja keletą kilometrų į cechus, juose rūšiuojama ir sverama. Didžiausi ir gražiausi gabalai išvežami ir iš jų gaminami meno dirbiniai. Likutis panaudojamas lako ir elektros izoliacijos gamybai.

Pradžioje Sovietų Sąjungos respublikos buvo verčiamos priglausti visą kombinato produkciją. Šiandien jis privatizuotas, gamyba krinta kartu su darbuotojų atlyginimais. Rinkos paieškos sunkios ir kalbama, kad, nepaisant griežtos kontrolės, apie pusę produkcijos (o ją sudaro maždaug milijonas tonų per metus) dingsta. Per potvynius šelstanti jūra pradžiugina žvejus, kurie, nepaisydami didžiulių baudų ir norėdami prisidurti prie uždarbio, pakrantėje renka gintarą ir parduoda jį turguje.

Į Lietuvą galime pakliūti per

(nukelta į 7 psl.)

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR SEPTEMBER

September 1	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 3	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 4	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 5	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 15	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 17	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 18	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 19	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 22	Putnam, CT	1-2 pm
September 29	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1-800-775-7363 or 1-914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$ 650 r.t.

One way to Vilnius \$459

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

“Gija” prigijo

Aurelija M. Balašaitienė

Kai pereitų metų vasarą vieno Clevelando priemiesčio jaukioje, gražioje ir vaišingoje Degučių sodyboje įvyko naujųjų ateivių įsteigtos kultūrinės organizacijos “Gija” “krikštytos”, buvo abejojama jos sėkme ir tikslais. Iš užsienio lietuvių spaudos skilčių teko pastebėti, kad naujųjų Lietuvos ateivių banga vengia suartėti su čia jau įsikūrusiomis Antrojo Pasaulinio karo ir sovietinės okupacijos aukomis bei jų atžalomis. Jų nesimato vietiniuose renginiuose, o kai kuriose vietovėse jų įsteigtos organizacijos aiškiai atsiriboja nuo vietinių. Darosi graudu pagalvojus, kaip yra gyvybiškai svarbi užsienio lietuvių vienybė, ką taip puikiai įrodė ilgametė jų veikla, reikalaujant Lietuvai nepriklausomybės ir atremiant sovietinę propagandą, ko išdavoje Amerikos vyriausybė išlaikė Baltijos respublikų okupacijos nepripažinimo principą.

“Gijos” iniciatorius ir steigėjas yra Dainius Zalensas, į Ameriką atvykęs 1990 metais, Lietuvoje palikęs savo mirusį tėvą, nukentėjusį nuo kulkosvaidžio šovinio, ginant Lietuvos televizijos bokštą, ir savo motiną, vadaus ligų gydytoją, bei brolių Virginijų, kuris yra elektronikos specialistas. Kurį laiką paviešėjęs pas gimines Chicagoje ir trumpai padirbėjęs siuntinių persiuntimo bendrovėje “Atlanta”, jis pasiryžo “Atlantos” skyrių įsteigti Clevelande, kas jam puikiai pavyko, o už dviejų metų jis įsteigė savo importo-eksporto bendrovę LITMA. Tačiau atrodo, kad jo gyvenimo filosofijos pagrindas glūdėjo giliau negu įsikūrimas – jis dėjo

visas pastangas su “Gijos” talka apjungti visus Clevelando lietuvius, su jais susidraugauti, bendrauti. “Gija” pradėjo demonstruoti vaizdajuostes iš Lietuvos, kvieisti Lietuvos populiarius dainininkus, kaip Kernagį ir Mamontovą, suruošė kaukių balių, o gegužinių metu vaikiai buvo linksminami Onutės Pučkoriūtės lėlių teatro vaidinimais. “Gijos” veiklai išsiplėtus, šių metų sausio 22 dienos vakare Clevelando Lietuvių Namuose buvo išrinkta “Gijos” taryba, kurios pirmininku liko Dainius Zalensas, o narių tarpe yra jau ir vietinių lietuvių, jų tarpe ir Amerikoje gimę Linas Johansonas ir Vida Žiedonytė. Labai nuotaikinga ir sėkminga buvo rugpjūčio 8 dienos “Gijos” gegužinė su lietuviška muzika, lėlių teatru, dainomis ir vaišėmis. Visai programai, gal kiek per garsiai, vadovavo jaunas Linas Johansonas. Svečių tarpe buvo Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, garbės konsulė Ingrida Bublėnė ir daugelis kitų.

Iš pusšimčio metų sovietinės okupacijos prisikeliančiai Lietuvai vieninga užsienio lietuvių visuomenė privalo būti stiprus ramstis, bet tai bus tik tada įmanoma, kai joje vyraus vienybė, santaika ir draugystė bei gili samprata, kad visi esame vienos tautos vaikai, bendrų šaknų atžalos ir žiedai. Šalia materialinės paramos ir kitų gerų darbų, Lietuvai reikalinga moralinė jėga, kurios ji galėtų pasisemti iš savo užsienyje gyvenančių tėvynainių. “Gijos” pavyzdžiu turėtų sekti visi kiti naujųjų ateivių sambūriai.

Gintaras - Lietuvos auksas

Ką apie jį rašo vienas įtakingiausių Prancūzijos dienraščių “Le Monde”

(atkelta iš 6 psl.)

Sovetsko (buv. Tilžė) pasienio postą Nemuno deltos rytuose. Bet daug maloniau yra pasukti vieninteliu keliu, einančiu siaurute žemės juosta Kuršių nerijoje. Tai 98 km koridorius, 60 km priklauso Lietuvai. Tai ilga žemės juosta, skendinti miškuose, iš abiejų pusių supama nuostabių paplūdimių su labai smulkiu, baltu smėliu. Rytinė dalis lėtai leidžiasi marių ir kurortinio Nidos miesto link. Labai madingas amžiaus pradžioje šis miestelis išsaugojo savo žavesį, pasivaikščiojimo takai išilgai vandens nepaprastai malonūs. Čia irgi yra gintaro. Muziejuje-galerijoje, už bažnyčios, yra eksponuojamas Juodkrantės lobis (dirbiniai nuo neolito epochos iki viduramžių), rastas kasinėjant šiame rajone.

Kursas į šiaurę, į Klaipėdą, pagal dydį trečiąjį Lietuvos miestą. Danės žiotyse stūkso uostas, atveriantis langą į Baltiją ir Vakaruose - į Skandinaviją.

Lietuvos sostinė Vilnius, esantis 310 km į pietryčius, yra

svarbiausias į šalį atvykstančių turistų tikslas kultūros požiūriu, o Klaipėda yra labiausiai vertinama verslininkų ir... saulės mėgėjų. Šis žavingas miestas, pastatytas tarp 17 ir 18 amžių, 1854 m. buvo sunaikintas gaisro, ir ypač nuniokotas paskutinio karo. Jis atstatytas šeštąjį dešimtmetį. Danės krantinėse yra Memelburgo pilies (1254 m.) liekanų, šalia stovintys įvairių stilių pastatai liudija įvairialypę miesto praeitį.

40 km į šiaurę - kurortinis miestas Palanga, vertinamas todėl, kad saulė čia šildo labiau nei kituose Lietuvos miestuose. Plačias alėjas supa pušys, kuriose slepiasi namai ir viešbučiai. Jos veda į ilgą balto smėlio paplūdimį. Bet miesto brangenybė, be jokios abejonės, yra nuostabus Gintaro muziejus. Įsikūręs erdviame name, pastatytame 1897 m. grafų Tiškevičių, supamas 200 hektarų parko. 750 kvadratinį metrų muziejuje yra 15 salių, saugoma 4500 gintaro dirbinių, surinktų iš mažų kolekcijų įvairiuose Lietuvos muziejuose. Tai yra mūsų tautos pasididžiavimas.

LIAUKIMĖS BIJOTI

(atkelta iš 1 psl.)

taip, tai išties būtų ne įstatymo vykdymas, o pasityčiojimas iš jo. Kitas dalykas, jei jie buvo rikiuotės karininkai. Dabar, atleisti iš pareigų, jie praranda karininko laipsnį, karininko teises ir privilegijas. Straipsnelyje rašoma (cituoju): “Trylika karininkų išėjo iš Krašto apsaugos ir prarado teisę likti net atsargos kariuomenėje. Dabar šie žmonės, pragyvenimui pasilikę tik Rusijos valstybinę pensiją ir bijodami jos netekti, prašo, kad jų pavardės būtų nutylėtos. Jų padėtis nepavydėtina dar ir todėl, kad Rusijos Prezidentas jau senokai yra išleides dekretą, ipareigojanti nemokėti pensijų tiems asmenims, kurie tarnauja kitų šalių militaristinėse struktūrose. Iš profesinės karo tarnybos atleistųjų sąrašą paskelbė pati Krašto apsaugos ministerija, - naivu būtų tikėti, kad svečios šalies tam tikros tarnybos ir toliau nepaisys savo Prezidento įsakų.” (citatos pabaiga)

Tad jie dabar bijo prarasti Rusijos pensiją. Pensiją, į kurią jie ir prieš tai neturėjo teisės. Kodėl? Ar neatrodo, kad jie mano, jog pensijos mokėtojai kažko daugiau iš jų tikėjosi, ne tik praieities ištikimybės sovietinei armijai? O gal pensijos mokėtojams jie mažiau naudingi, jei jie nebarnauja Lietuvos kariuomenėje? Sunku rasti kitų priežasčių, kodėl šie karininkai, išėję iš Lietuvos kariuomenės, mažiau verti Rusijos karinių pensijų, nei tarnaudami Lietuvos kariuomenėje. Tad jei “šie žmonės, pragyvenimui pasilikę tik Rusijos valstybinę pensiją ir bijodami jos netekti”, turi pagrindo tai baime, tai išties kyla daug nemalonių klausimų.

Keistokai skamba ir kitas sakiny (cituoju): “Tokia situacija jau buvo keturiasdešimtaisiais, kai Stalinas prieš karui prasidedant iššaudė geriausius karo specialistus. Dabar gi tie amerikona, su kuriais kartu, tik skirtingose pusėse, kariavome Vietname ir Afganistane, atvažiuo mūsų mokyti, - dar viena išsėdusiujų žodžių salvė.” (citatos pabaiga)

Pirmiausia, lyginti Stalino “švarinimus”, kai “švarinamųjų” tūkstančiai buvo sušaudyti po teismų, panašių į cirkus, su jau dvejus metus užtarnautu atleidimu iš pareigų, yra panašu kaip lyginti varlę su jaučiu. Atleidimas už įstatymų nesilaikymą nėra bausmė. Tai ne sušaudymas. Jei jau reikia skųstis, tai reikia skųstis tik dėl to, kad

dvejus metus nuo įstatymo priėmimo ir toliau buvo jo nesilaikoma.

Apie kariavimą “kartu” irgi dėstoma gerai nepagalvojus. Pirmiausia, lietuviui lyginti sovietinės armijos tarnybą su amerikiečių armijos tarnyba visai netinka. Sovietinė armija buvo Lietuvos okupanto įrankis. Su jos pagalba Sovietų Sąjunga okupavo nepriklausomą valstybę, Lietuvą. Kita vertus, amerikiečių karinės pajėgos niekada nebuvo Lietuvos priešu. Dar daugiau, reikia viltis, kad jos ilgainiui taps Lietuvos sąjungininku, kai Lietuva taps NATO nare.

Ne vien tik lietuviams, bet ir visiems kitiems žmonėms nėra visai tas pats, ar tarnauti diktatūrinės valstybės kariuomenėje, tokioje, kokia buvo Sovietų armija, ar tarnauti demokratinės valstybės karinėse pajėgose. Diktatūrinės valdžios kariuomenė beveik visada yra politizuota. Tuo tarpu demokratinės valstybės kariuomenė veik niekad nebūna politizuota ir rūpinasi tik krašto gynyba nuo išorės priešių. Ir visad verta turėti omenyje, kad demokratinėje valstybėje aukščiausia karinių pajėgų vadovybė yra ne karių, o civilių rankose.

Antra, Afganistane amerikiečių kariai išvis nedalyvavo. Turbūt sovietinė propaganda teigė, kad buvo kitaip, bet tai būtų tik dar vienas dezinformacijos pavyzdys. Tiesa, afganams buvo teikiami ginklai. Ypač naudingos jiems buvo priešlėktuvinės raketos, kurias galėjo nešti ir šauti vienas karys, t.v. “stinger missiles”. Po to, kai tos raketos atsirado Afganistane, sovietiniai sraigtasparniai nebeskraidė 100 m aukštyje, o daug mieliau likdavo 1000 m virš žemės. Beje, afganai ir patys buvo genialūs šautuvų kalviai, o ir gaunamų dovanų nesikratė. Vėl gi, Vietname buvo daug sovietinių ginklų bet jau bent sovietai neprispazino, kad ten būta jų karių. Tad apie koki nors karišką “bendravinimą, nors kitoje pusėje” negali būti kalbos.

Gaila, kad sovietiniai stereotipai nenuėjo ten, kur nuėjo Sovietų Sąjunga. Sovietinė galvosena pilnai užsitarnavo to likimo, kurio susilaukė ją puoselėjusi “didžioji tėvynė”. Gi kalbant apie mokslą ir mokymą, išties niekad ir niekam negėda pasimokyti ir tik reikia džiaugtis, kad yra galimybė pasimokyti. Nepasinaudoti šia galimybe būtų tiesiog neišmintinga.

Įteikta Stasio Lozoraičio premija

Rugpjūčio 4 d. pirmą kartą įteikta Stasio Lozoraičio žurnalistikos premija “kelyje į Vilties Prezidento Lietuvą”. Ji paskirta Lietuvos TV žurnalistei Nijolei Baužytei už televizijos laidų ciklą “Mūsų miesteliai”. Žurnalistė per dešimt metų sukūrė 50 videofilmų, kuriuose

įamžino mažų Lietuvos miestelių žmones, architektūros paminklus, paprastas trobesius ir gamtą. Susirinkę į premijos įteikimą džiaugėsi, kad pirmąją laureatę tapo žurnalistė, atstovaujanti žiniasklaidai, kuri Lietuvos dabarties gyvenime mato ne vien tamsias puses.

LA

A. + A.

ANTANINAI TONIENAI

mirus, dukrai IRENAI ir žentui ALEKSANDRUI VAKSELIAMS, anūkei IRENAI ir proanūkiams, bei visiems artimiesiems reiškiamo giliausią užuojautą.

Eugenija Treimanienė

Dr. Gedas ir Aldona Griniaiai

Vytautas ir Aldona Andriuliai

Vilnijos mokyklos fondas jau pakeliui

\$5,000 – Valaitis, Jurgis ir Nijolė.

\$1,000 – Banaitis, Donatas; Karklius, Benius ir Akvilė; Kriščiūnas, Feliksas ir Marija; Plikaitis, J. J. Dr.; Šalna, Jonas Dr.; Steponis, Vacys ir Anelė; Užupiai, Juozas ir Sigutė, Valaitis, Jonas Dr.

\$500 – Varnelis, Apolinaras.

\$250 – Vasys, Dalius.

\$200 – Balsys, Julius ir Adelė; Birutis, Stasys V.; Ošlapas Algimantas ir Elvira; Simutis, Anicetas ir Janina (a.a. Reginos Kašubaitės-Budrienės atm.).

\$100 – Bartkus, Eugenijus; Bogušas, Teklė; Grauzinis, Juozas, Krajauskas, Leonas; Markevičius, Albinas ir Vita; Navickaitė-Sarka, Aldona, J.; Valiūnienė, Elena.

\$50 – Dundzila, A. V.; Lukas, Jonas.

Tautos Fondas nuoširdžiai dėkoja visiems, o ypatingai atsiliepusiems į mūsų kvieslį didesne auka. Jau suaukota \$15,350. Laukiame kitų geradarių ar rėmėjų, kiekvieno, kad ir su mažesniu įnašu, nes kelias į \$75,000 tikslą dar ilgas.

Statybos sklypas jau parinktas. Vilniaus apskrities viršininko įstaiga statybą norėtų pradėti šį rudenį, kad 1999-tųjų metų rugsėjo pirmąją mokiniai jau galėtų rinktis į naują lietuvišką Lavoriškių mokyklą.

Su dėkingumu ir viltimi

Tautos Fondas

Poetės Gražinos Tulauskaitės prisiminimas Lekėčiuose

Vilnietė Aldona Daučiūnienė skaito poetės Gražinos Tulauskaitės kūrybą poetės 90 - čio minėjime Lekėčiuose

Edv. Šulaičio nuotr.

Lekėčiuose prieš 90 metų (liepos 20 d.) gimusi žymi tarpukario metų Lietuvoje ir vėliau poezijos knygas užsienyje leidusi Gražina Tulauskaitė buvo prisiminta šios vietovės Kultūros namuose birželio 20 d. įvykusiame renginyje.

Čia apie poetę išsamiai pasakaitą skaitė Kauno Maironio literatūros muziejaus darbuotoja Virginija Paplauskienė, kuri neseniai grįžo iš JAV, kur rinko šią poetę liečiančią medžiagą tenykyščiuose archyvuose.

Jos duomenimis, Gražinos jaunystė prabėgo Kaune, kur ji studijavo “Aušros” mergaičių gimnazijoje, kurią užbaigusi įsigijo mokslinį laipsnį Vyt. Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultete.

Pranešėja nurodė, kad poetės pirmieji eilėraščiai dienos šviesą išvydo 1924 m. “Iliustruotos Lietuvos” laikraštyje, o po to “Naujojoje Romuvoje”, “Židinyje” ir kitur.

G. Tulauskaitė mokytojų keliose gimnazijose ir iki to laiko, kuomet karo sukuryje buvo priversta keliauti į Vakarus. Pradžioje nutūpė Austrijoje, po to – Vokietijoje, o iš čia apsigyveno šalia Chicagos, Cicero mieste.

Jau gyvenant išeivijoje buvo išspausdinti trys poetės eilėraščių rinkiniai (du buvo išleisti Lietuvoje). Paskutinis iš jų, “Vakarė banga”, išspausdintas

1968 m. Po to poetė aptilo, nes nelengvos buvo jos gyvenimo ir kūrybos sąlygos naujame kontinente.

Paskutinius savo gyvenimo metus praleidusi J. Matulaičio vardo senelių prieglaudoje, ji ten mirė 1990 m. balandžio 8 d. Ji buvo palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje.

Apie artimus ryšius su poete ir jos vyru, rašytoju Benediktu Babrausku papasakojo buvęs jų ilgametis kaimynas ir jos kūrybos propaguotojas, žurnalistas Edvardas Šulaitis, gyvenantis Cicero mieste.

Vilniaus menininkų rūmų direktorė Aldona Daučiūnienė vykusiai perskaitė poetės eilėraščių. Prisiminimų apie ją papasakojo poetės giminaičiai Regina Staugaitytė-Sapetkienė ir Darius Staugaitis. Taip pat kalbėjo žurnalistas Bernardas Aleknavičius, kultūros istorikas Albinas Vaičiūnas ir kiti.

Meninėje minėjimo dalyje pasirodė Lekėčių vidurinės mokyklos ir kultūros namų dainininkai (dirigentė I. Rudzevičienė) bei moksleiviai skaitovai. Visai programai vykusiai vadovavo V. Brazaitienė.

Scenoje matėsi prasmingas užrašas, tinkantis Gr. Tulauskaitės gyvenimo keliui: “Kam teko aukšta garbė būti poetu, tas niekada nevirs žemės dulkė”.

Edvardas Šulaitis

Ateitininkų studijų dienos

įvyks Labor Day savaitgalį, rugsėjo 4-7 dienomis Dainavoje, Michigan. Vyks įvairi akademinė bei kultūrinė programa. Registraciją priima Laura Lapšytė, tel. (773) 761-7173.

Veisiejai ketina pasinerti į turizmo verslą

Veisiejų miestelis darosi vis mažiau panašus į apsnūdusią provincijos gyvenvietę. Už kelių dešimčių kilometrų esantis Druskininkų kurortas merdi, o Veisiejuose turistų daugėja, verslininkai atidaro naujas parduotuves, remontuojami dešimtme-

čiais niekam nerūpėję pastatai. Savo grožį atgauna Oginskių parkas Ančios ežero pakrantėje, ten ruošiamasi įrengti jachtų prielauką. Dzūkijos pamiškėse ir paežerėse vis daugiau randasi sodybų, pritaikytų užsienio turistų poilsiui.

LA

DARBININKAS

NEW YORKER

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Meno paroda ir Algimanto Kezio fotografijų knygų sutiktuves įvyks sekmadienį, rugpjūčio 30 d., 3 val. popiet Kultūros Židinyje Brooklyn, NY. Parodoje bus išstatyta per 40 lietuvių dailininkų kūrinių: Eugenijaus Budrio (Švedija), Rimo Bičiūno (Vilnius), Alfonso Dargio, Jadvygos Paukštienės (Chicaga), Leonardo Gutausko (Vilnius), Viktoro Petravičiaus, Rimto Tarabildos (Vilnius), Algimanto Kezio (Chicaga), Ramunės Kmieliauskaitės (Vilnius) ir kt. Drauge bus ir Algimanto Kezio vėliausių fotografijų knygų - *Grižtančių paukščių preliudijos*, *Dvigubas Solo*, *Susipynę pasauliai*, *Caged-In*, *Moteris*, *Kezys/Retrospektyva*, *Būties Fragmentai* - sutiktuves. Apie šias knygas kalbės Paulius Jurkus. *Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.*

Mugė, rengiama Richmond Hill Block Association, šiemet įvyks rugsėjo 12 d. įprastoje vietoje - Forest Park, Myrtle Ave ir Park Lane South kampe. Tame rajone gyvena daug lietuvių. Mugėje dalyvauja įvairiausių prekybininkų, bus daug žaidimų, Flea market, gros muzika, vyks šokiai ir kt. Pažymėtina, kad veiks Metro Card Store Bus, kur pensininkai galės įsigyti nupigintą Metro Card (reikia turėti Medicare kortelę). Jamai Hospital turės savo skyrių sveikatai tikrinti. Įėjimas laisvas. Mugė prasideda 10 val. ryte.

Viešpaties Atsiminimo par. 90-ties metų sukaktis bus švenčiama rugsėjo 26 d., šeštadienį. Iškilmingos mišios bus aukojamos 5 val. popiet, o 7 val. vak. Douglaston Manor, Douglaston, NY, bus iškilmingi pietūs, kurie prasidės kokteilių valandėle. Gros Joe Thomas orkestras. Įėjimas 75 dol. asmeniui. Vietas jau dabar reikia skubiai užsisakyti arba klebonijoje, arba skambinant Violet Oggeri tel. 894-4104.

NY Lietuvių Atletų klubo organizuojamas *Blusų turgus* vyks spalio 3-4 dienomis Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Kad renginys būtų sėkmingas, reikalinga įvairiausių, dar gerame stovyje daiktų: drabužių, avalynės, namų apyvokos daiktų, baldų ir kt. Visą galima jau dabar atvežti į židinį (*pagal susitarimą*); jeigu negalite atvežti, skambinkite Jankauskams tel. (718) 849-2260.

Šiluvos Marijos šventė bus iškilmingai švenčiama **sekmadienį, rugsėjo 13, Putnamo Nekaltai Pr. Mergelės Marijos vienuolyne**. Šventę praves vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM. 10:30 val. - pradžia; 11:00 val. - šv. Mišios; 12:00 - pietūs; 1:15 val. popiet - konferencija; 1:30 val. popiet - procesija ir rožinis Matulaičio slaugos namuose, minint 30 metų sukaktį. Visi lietuviai kviečiami atvykti į šią šventę - atlauidus. Apie savo atvykimą malonėkite pranešti iki rugsėjo 10 d. telefonu 860-928-7955 arba laiškeliu: Immaculate Conception Convent, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

Aprėiškimo parapijos piktikas - gegužinė įvyks rugsėjo 20 d., sekmadienį, Kultūros Židinio kieme. Bus skanių valgių, muzikos ir dainų. Pradžią apie 1 val. popiet.

JAV LB Kultūros tarybos 1998 m. žurnalizmo premijai skirti LB-nės Kultūros tarybos pirm. Marijos Remienės pavidimu yra sudaryta komisija, susidedanti iš pirmininko Juozo Žygo bei narių Juozo Baužio ir Aldonos Šmulskienės. Visi lietuviškos spaudos bendradarbiai ir skaitytojai yra prašomi siūlyti kandidatus. Premijos kandidatui(-tei) yra dvi sąlygos: gyvenantis JAV ir bendradarbiaujantis JAV lietuviškoje spaudoje. Siūlant parašyti trumpą siūlomo asmens pristatymą, apibūdinantį jo žurnalistinę veiklą. Pasiūlymus siųsti iki spalio 1-mos dienos (pagal pašto antspaudą) šiuo adresu: J. Žygas, 9604 S. Karlov Ave., Oak Lawn, IL 60453. Premijų šventė įvyks š. m. Padėkos dieną (lapkričio 26-tą) Clevelande. Premijos mecenatas - Lietuvių Fondas.

DĖKOJAME

Supreme Council of Knights of Lithuania savo 85-ame suvažiavime, įvykusiame š. m. rugpjūčio 7-8 d. Four Points Sheraton viešbutyje Waterbury, CT, priėmė rezoliuciją paremti "Darbininką" 100 dol. auka. Čeki atsiuntė John P. Baltrus, Supreme Council Treasurer. Dėkojame Lietuvos Vyčių organizacijai už paramą, gražų padėrinantį laišką ir už mūsų darbų gerą įvertinimą.

MENO PARODA ir ALGIMANTO KEZIO FOTOGRAFIJŲ KNYGŲ SUTIKTUVĖS

sekmadienį, rugpjūčio 30 d., 3 val. popiet
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

- Išstatyta 40 iškilnių lietuvių dailininkų darbų.
- Vėliausių Algimanto Kezio fotografijų knygų pristatymas. Kalba Paulius Jurkus.
- Video juostos apie knygų autorių:
 - a. Ramunės Rakauskaitės diplominis darbas "Algimantas Kezys"
 - b. Arvydo Reneckio filmas apie A. Kezio knygą "Būties fragmentai".

-- Visuomenė kviečiama atsilankyti --

PASAULIO LIETUVIŲ DEŠIMTOJO MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO CHICAGOJE AIDAI

Pasaulyje - kaip savo namuose

(atkelta iš 4 psl.)

M. Mažvydo biblioteka, Archyvų valdyba, berods ir su Centrinio valstybinio archyvu. Šių institucijų darbuotojai, kiek pavyko sužinoti, atvyksta į Chicagą, padeda archyvus tvarkyti. Tie lobiai prieinami ir Lietuvos mokslo visuomenei: atvykę mokslininkai archyvus tyrinėja, rašo mokslinius darbus.

Skirmantė Miglienė parodė man, kaip saugomos visiems mums brangios vertybės. Štai spinta, skirta liuanistiniam švietimui Amerikoje - čia daug kas tvarkyta amžinatilsi Kestučio Pečkiaus. Atvyko iš Vilniaus pedagoginio universiteto Pedagogikos katedros - rašyti habilitacijos darbą. Surinko medžiagos apie Aliciją Rugytę - ji ilgai buvo mokyklos mokytoja. Pasaulio lietuvių archyve yra Alicijos Rugytės fondas. Kęstutis Pečkus rinko ir tyrinėjo medžiagą, skelbė ją spaudoje, suspėjo parašyti ir knygą apie Aliciją Rugytę.

Jeigu teisingai supratau, Pasaulio lietuvių archyvo liuanistinėje bibliotekoje saugoma apie 10 tūkst. leidinių. Saugomas vienas egzempliorius, paprastai prieinamas tik specialistams mokslininkams. Atsiradus antram egzemplioriui, jis siunčiamas į Pedagoginę biblioteką, kuria leidžiama naudotis visiems skaitytojams.

Lituanistinė biblioteka pradėta rinkti nuo 1978 m., kai joje imta kaupti Sovietų Lietuvoje išleistas knygos bei kita medžiaga. Buvo renkama ir anksčiau, bet tai nebuvo pilni rinkiniai. Netenka stebėtis, kad biblioteko-

je daugiausia medžiagos yra apie rašytojus, poetus, apskritai literatūrą. Mat pirmasis Pasaulio lietuvių archyvo direktorius Česlovas Grincevičius daug metų dirbo dienraščio "Draugas" redakcijoje, buvo Rašytojų sąjungos pirmininkas. Č. Grincevičiaus atminimui įrengtas tegu ir kuklus atminimo kampelis.

Archyvo rankraščių skyriuje daugiausia sukaupta rašytojų neįšleistų knygų ir straipsnių rankraščių. Periodikos komplektavimo skyriuje turima maždaug 1600 lietuviškų pavadinimų, t. y. visame pasaulyje lietuvių kalba išleistų ir išleidžiamų laikraščių ir žurnalų. Taip pat yra ir pagrindinis šiuo metu Lietuvoje leidžiamų laikraščių komplektas. Dviejose saugyklose sukaupti pilniausi Amerikoje lietuviškos periodikos rinkiniai.

Archyvo pasididžiavimas - Displaced Persons (DP) stovyklų archyvai. Jie sukatologuoti, sutvarkyti. Ko gero, be šios medžiagos būtų toli gražu nepilna lietuvių veikla Antrojo pasaulinio karo ir pokario metais. Pasitraukę iš Lietuvos lietuviai apsistojo Vokietijoje, stovyklose buvo sutelktas lietuviškas švietimas, ėjo laikraščiai, leistos knygos, rodomi spektakliai. Vėliau tiek tų organizacijų, tiek kultūrinio judėjimo veikėjai pasklido po platųjį pasaulį, atkako į JAV, Kanadą, Pietų Ameriką, Australiją... Bet pėdsakai, neretai ir šaknys veda iš DP stovyklų. Pasaulio lietuvių archyve sukaupta medžiaga naudota ir knygai "Užsienio lietuvių švietimas ir pedagoginės minties istorijos metmenys".

Šiai visai medžiagai kaupti buvo sudaryta istorinės medžiagos rinkimo komisija. Archyve turimi plakatai, nuotraukos, įvairių susirinkimų protokolai atspindi laikmečio dvasią. Susiraišinėjama su mėginančiais kurti lietuviais iš įvairių vietovių. JAV valstijose, Kanadoje jau buvo lietuviškos parapijos. O prie jų veikė mokyklos. Tos medžiagos aprašą suderinusi Skirmantė Miglienė jau spėjo jį išsiųsti ir į Lietuvos centrinį valstybinį archyvą.

Dėžėse saugomi personalijų - visuomenės, kultūros veikėjų, politikų, garsių kunigų, pedagogų, rašytojų - archyvai. S. Miglienė vardija pavardes: Vandos Sruogienės, Balio Sruogos, P. P. Daužvardžio archyvai, Lietuvos krepšinio vieno iš pradininkų K. Savicko archyvas.

Išskirtas ir dr. prelato Juozo Prunskio archyvas, kuriame atspindi visa šios didelės asmenybės veikla. Ši archyvą pernai gerą pusmetį tvarkė Vilniaus universiteto bibliotekos rankraštyno darbuotoja Alicija Orenaitė. Pelatas J. Prunskis pats tą darbą finansavo. Šis garbaus amžiaus dvasininkas yra labai kuklus žmogus, nors ir parėmęs daug gerų ir labdarinių darbų, Lietuvos visuomenei ligi šiol buvo ne itin žinomas. Gal padėtis keisis pasirodžius dr. Aldonos Vasiliauskienės knygai apie prelatą J. Prunskį "Gyvenimas Dievui ir Lietuvai" bei iliustruotam leidiniui "Prelatas Juozas Prunskis" (sudarytojas Henrikas Jasiūnas)?

Lietuvos kariai veteranai žygiuoja Laisvės alėja Kaune š. m. liepos 15 d., kai Lietuvoje buvo švenčiama 578 metų sukaktis nuo Žalgirio mūšio. Tą dieną plėvėsavo Lietuvos trispalvės

KNYGOS - GERIAUSIA DOVANA

Dėmesio - rugsėjo ir spalio mėnesiais *Darbininko* administracija **skelbia nuolaidą - nereikės mokėti knygų persiuntimo mokesčio**. Siūlome visiems ta progą pasinaudoti ir įsigyti čia skelbiamas knygas:

Introduction to Modern Lithuanian. L. Dambriūnas, A. Klimas, W. R. Schmalstieg. 471 psl., kietais viršeliais. Tai geriausias vadovėlis išmokti lietuvių kalbą svetimtaučiams. Visi paaiškinimai anglų kalba. Knyga su-skirstyta į 40 pamokų. Gale knygos gana didelis priedas, skirtas skaitytojams, gramatikai ir žodynui. Amerikos universitetai lietuvių kalbos kursuose naudoja šią knygą. Kaina 25 dol. Yra padarytos ir garsinės juostelės - audio tapes, tačiau šiuo metu jų neturime. Vėl turėsime rugsėjo mėn. viduryje.

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Sveciūčius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui.

Lithuania 700 Years, angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų straipsnių rinkinys. Kaina 25 dol. ir 2 dol. persiuntimas.

Fighters for Freedom - Lithuanian Partisans Versus the USSR - by Juozas Daumantas. Tai svarbi anglų kalba knyga, nes autorius (tikra pavardė

Juozas Lukša) pats buvęs partizanų vadas, dalyvavęs įvairiuose žygiuose; aprašė 1944 - 1947 m. partizanų operacijas. Jis net prasimušė į Vakarus, pasiekė Vokietiją ir Prancūziją, atnešė daug žinių. Čia pasiruošia tolimesniam partizaniniam karui. Vėl lėktuvu grįžta į Lietuvą ir ten išduotas neužilgo žūva. Angliškai išleista ši antroji laida. 279 psl., minkštais viršeliais. Kaina 10 dol. su persiuntimu.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Kaina 15 dol. Persiuntimas - 1,50 dol. Knygos gaunamos rašant **Darbininkas - Administr. 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207** arba skambinant **718-827-1351 (administracija)**

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti ligonius, globoti senyvo amžiaus žmones ir vaikus. Skambinti tel. (718) 846-3829. (sk.)

Palm Coast Floridoje laukia Jūs! Teikiama įdomi informacija visiems, bet ypatingai naujai atvykusiems. Skambinkite tel. 718 234-9509. Kvieskite Rima. (sk.)

Vilniuje parduodami naujai pastatyti liuksusiniai namai. *Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.*

Čia galėjo būti Jūsų skelbimas. Skambinkite "Darbininko" administracijai tel. (718) 827-1351.

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol.; Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidas" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Vilija Milėnienė, Woodhaven, NY - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose **rugpjūčio 29 d.**, šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugsėjo 5 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.